БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 221 (19.892) • 1987 йил 27 сентябрь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

17 ОКТЯБРЬ—РЕСПУБЛИКАДА КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

РЕМОНТЧИЛАР ЖАВОБИ

Республикамиздаги турли касб эгалари сингари биз ҳам 17 октябрь куни якдил бўлиб шанбаликда қатнашамиз. Заводимизда асосан қишлоқ хўжалиги техникаси ремонт қилинади. Ремонтчилар коллективи шанбаликда катта ҳажмдаги ишларни бажаради. «Д—37» тракторининг двигателларидан камида 10 таси қайта тикланади. «Т—4» трактори ва комбайнларнинг 7 комплект ғилдираги ремонтдан чиқарилади.

Бундан ташқари кўпгина ишчи ва хизматчилар корхона территориясини ободонлаштиришда фаол иштирок этадилар.

А. ДЕРНЯЕВ,
СССР 50 йиллиги номли Нукус ремонт заводининг пайвандчиси.

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА

Филиалимиз ўтган йили ишга тушди. Дастлабки қадамимиз қийин бўлди. Ниҳоят шу йилнинг август ойидан планни бажара бошладик. Мен меҳнат қилаётган болалар сандалети тайёрловчи цех коллективи эса планларни доимо ошириб адо этмоқда.

Пешқадам коллективимиз Улуғ Октябрь 70 йиллиги шарафига шанбалик ўтказиш ташаббусига актив қўшилди. Пойабзалчиларимиз шанбаликда зарбдорчасига ишлашга аҳд қилдилар. Цехимиздаги 100 га яқин ишчининг ҳар бири смена нормасига қўшимча 15 процентдан маҳсулот тайёрлаш ҳозирлигини кўрмоқда. Маҳсулотларнинг асосий қисми тежалган ресурслар ҳисобидан ишлаб чиқарилади.

А. УМРЗОҚОВ,
Наманган пойабзал фабрикаси Уйчи филиали мастери.

ҲОЗИР ҲАР ДАМ ҒАНИМАТ! ТЕРИМ СУРЪАТИНИ ОШИРИНГ! ҲОСИЛ ЁҒИН-СОЧИНДА ҚОЛИБ, НОБУД БЎЛМАСИН!

ЗАРБДОР МЕҲНАТ—МУСОБАҚА ШИОРИ

УРГАНЧ, 26 сентябрь. (ЎзТАГ). Хоразм область партия — хўжалик активларининг бугун бу ерда бўлган йиғилишида Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларни меҳнат коллективлари қандай бажараётганликлари кўриб чиқилди. Йиғилишда сўзга чиққан Урганч район партия комитетининг биринчи секретари М. Жуманиёзов, Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси А. И. Ким, Урганч шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Р. Султонов, 167-қурилиш тресги бўёқчиларининг бригадири З. Шинкаренко, Ҳазорасп районидаги Фрунзе номли колхоз бригадири С. Худойқулиев, Хонқа районидаги «Победа» колхозининг бригадири Д. Маматов, «Туямуюнгидрострой» бошқармасининг бошлиғи И. Юсупов, Урганчдаги ал-Хоразмий номли педагогика билим юртининг IV курс ўқувчиси З. Нуриллаева, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов ўртоқлар партиянинг жадаллаштириш йўлини амалга оширишда бу йил жуда муҳим роль ўйнашини таъкидладилар. Умуман беш йилликнинг, ташаббусларимизнинг муваффақияти ва истиқбол планларининг бажарилиши кўп жиҳатдан бу йилги якунларга боғлиқ бўлади. Шу боисдан ҳам реалистик позицияларда туриш, қилинган ишга ўз-ўзини танқид руҳида баҳо бериш, диққат-эътиборни конкрет ишларга қаратиш, бундан буён қандай ҳаракат қилиш ҳақида пухта ўйлаб, тўғри қарорларга келиш йўлларини қунт билан излаш муҳимдир.

Якунларга қараганда, область халқ хўжалигининг бир қанча соҳаларида илгарилаб борилмоқда, лекин хотиржамликка ҳали эрта. Саноат товар маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажарган бўлса-да, унинг меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ўсиб боришига эришмади, олий сифатли маҳсулот тайёрланмаяпти, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий қилиш топшириқлари барбод этилди. Барча резервлар ишга солинмаган. Саноатда ишга лаёқатли аҳолининг 4 процентдан сал кўпроғигина банд бўлиб, у ерда республика саноат маҳсулотининг фақат уч проценти ишлаб чиқарилмоқда. Қурилиш ташкилотлари ишида янгича ёндашувлар бўлаётгани йўқ, мактабгача тарбия болалар муассасалари, уй-жойларни фойдаланишга топшириш планлари бажарилмай қолиши хавфи бор.

Ишни шундай уюштириш кераккки, ҳар бир коллектив бир кунлик, ўн кунлик, ойлик планларнинг, ҳар бир ишчи эса смена топшириқларининг муттасил бажарилишини таъминласин.

Ҳозирги вақтда агросаноат комплексига биринчи даражали эътибор бериш лозим. Партия, совет, хўжалик органлари КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР ва Туркманистон ССРда агросаноат потенциалидан қониқарсиз фойдаланилаётганлиги тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш тадбирлари қандай бажарилаётганини қаттиқ назорат қилишлари зарур. Йиғим-терим ишларини уюштиришни яхшилаш, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш энг муҳим хўжалик-сиёсий вазифадир, деб таъкидланди йиғилишда.

Область чорвадорлари фермаларда кўзга ташланаётган ижобий силжишларни мустаҳкамлашлари керак. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасидаги муваффақиятлари учун область КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқларига сазовор бўлгани шундан далолат бериб турибди. Аммо ҳозиргача қилинган ишлар — катта юмушнинг бошланиши, холос. Чорвачиликда ҳозиргача ҳам иқтисодий муносабатлар дуруст йўлга қўйилмаган. Хўжалик ҳисоби, коллектив ва оилавий пудрат суст жорий этилмоқда. Кўп резервлар ва илғор тажрибадан дурустроқ фойдаланилмаётир. Маҳсулот ишлаб чиқаришни узлуксиз кўпайтириб бораётган районлар билан бир қаторда ўтган йилга нисбатан кўрсаткичларни пасайтириб юборган районлар ҳам борлиги ташвишлантирмоқда. Боғот, Гурлан ва Янгибозор районларида гўшт тайёрлаш планлари бажарилмади, ўнта райондан олтитасида тухум етиштириш камайди.

Областда чорва қишловига тайёргарлик ниҳоясига етмаган. Чорвачилик бинолари, озуқа цехлари секинлик билан ремонтдан чиқарилмоқда, кўпгина хўжаликлар ем-хашак тайёрлашда орқада қолмоқдалар. Агар умуман республика бўйича шартли мол бошига ҳисоблаганда 12,2 центнердан озуқа бирлиги тайёрланган бўлса, областда бу кўрсаткич 11,6 центнерга баробардир. Дағал озуқа, витамин-ўт талқони аралашмаси кам тайёрланди. Урганч, Ҳазорасп, Хонқа, Шовот, Янгибозор районларидаги хўжаликларда ем-хашак тайёрлаш суст бормоқда. Озуқа экинларини такроран экиш топшириғи барбод этилди.

Ҳозирги вазифа одамларни сафарбар этиш, озуқабоп экинларни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш, ҳар бир хўжаликда етарли миқдорда озуқа жамғариб қўйишдан иборатдир. Айни вақтда чорва ва паранда боқишни яхшилаш, қишга яхши тайёргарлик кўриш учун ҳамма ишларни қилиш, интенсив омиллар ҳисобига маҳсулот етиштиришни энг кўп миқдорда ўстиришни таъминлаш керак.

Йиғилиш қатнашчилари пахта йиғим-теримини ташкил этиш муаммоларига асосий эътибор бердилар. Мўлжалга қараганда, областда қабул қилинган социалистик мажбуриятлар сўзсиз бажарилишини таъминловчи дуруст ҳосил тўпланган. Шу билан бир қаторда, йиғим-терим суръатлари кун талабларига мувофиқ келмаётганлиги йиғилишда ташвиш ва хавотирлик билан таъкидлаб ўтилди. Кўпгина хўжаликларда ҳамон тараддудланишмоқда, меҳнатга қобилиятли аҳолининг ҳаммаси ҳам йиғим-теримга киришган эмас, машина терими амалда бошлангани йўқ.

Кузда ҳавонинг паст келиши, серёғин бўлиши кутилмоқда. Содир бўлган вазиятни уқиб олиш, йиғим-терим ишларини жадаллаштириш учун барча тадбирларни кўриш, одам ва техника ресурсларини сафарбар этиш даркор. Ҳозир ҳар бир соат ғаниматдир. Вазифа ҳосилнинг асосий қисмини 20 октябргача йиғиб-териб олишдан иборат.

Яхши тайёргарлик кўриб, техникадан тўғри фойдаланилгандагина ана шундай суръатларга эришиш мумкин. Машиналар билан 200 минг тонна пахта териб олиш, 76 минг гектар майдонда дефолиация ўтказиш керак. Кўсаклар қийғос очилиб, қўл теримидаги унумдорлик ошиб бораётган бўлса ҳам дефолиация суръатлари ҳозирча суст. Дефолиацияни туғаллаш, барча машиналарни далаларга олиб чиқиш, уларнинг икки сменада ишлатилишини таъминлаш учун қўшимча тарзда шошилинч чораларни кўриш зарур.

Бунинг учун эса устахоналар кеча-кундуз ишлаши муҳимдир. Бугун хотиржамлик, сусткашликка ўрин йўқ. Ғайрат-шижоат, фаоллик билан ишлаш талаб этилади. Моддий ва маънавий рағбатлантириш масалаларини пухта ўйлаб ҳал этиш, механизаторлар, теримчиларнинг меҳнат ва дам олиш шароитларини яхшилашга эришиш — буларнинг ҳаммаси муҳимдир. Хўжаликлар ва маҳсулот тайёрловчилар, йиғим-теримнинг бориши ва суръатларини таъмин этадиган барча кишиларнинг пухта баҳамжиҳат ҳаракат қилишларини таъминлаш лозим.

Йиғилишда дон учун маккажўхори, сабзавот ва мева етиштиришдаги жиддий камчиликлар ҳақида гапирилди. Маккажўхори экилган майдонларнинг 35 процентидагина ҳосил йиғиштириб олинди, холос, сабзавот ва мева тайёрлаш суръатлари жиҳатидан область республикада охирги ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

Йиғилиш қатнашчилари интенсив технологияларни жорий этишдек муҳим масалага катта эътибор бердилар. Областда ана шу прогрессив усул билан пахта, шоли ва маккажўхори етиштириш планлари бажарилмаяпти. Алмашлаб экишни ўзлаштириш даражаси республикадаги ўртача даражадан паст бўлиб, ўтган йилдагига нисбатан 15 процент камайиб кетди. Демак, ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш масалалари область ва район партия комитетлари, маҳаллий Советлар ижроия комитетлари, область агросаноат комитети ва район агросаноат бирлашмаларининг назаридан четда қолмоқда. Суғориладиган участкаларнинг ярмидан кўпида пайкаллар майдони 14 гектардан катта эмаслиги, (бу тракторчининг бир кунлик иш унумига баробар) комплекс механизацияни жорий этиш йўлига ғов бўлмоқда. Эскидан ҳайдалиб келинаётган ерлар суст реконструкция қилинмоқда. Боғот, Гурлан, Қўшкўпир, Урганч, Хазорасп ва Шовот районларида хўжаликлараро ва хўжаликлардаги коллектор, зовур шохобчаларини тозалаш кечикмоқда. Кўпчилик районларда ерларни капитал текислаш ва мелиоратив жиҳатдан яхшилаш топшириқлари бажарилмади.

Қишга тайёргарлик ҳам хавотирлик туғдирмоқда, деб таъкидланди йиғилишда. Область ремонт-қурилиш трести ўз хўжалигини капитал ремонт қилишда икки-уч ой кечикмоқда. Урганч ва Хивада ҳозиргача ҳам янги иссиқлик трассаларини ётқизиш ва яроқсизларини алмаштириш бошланмаган.

Меҳнатга лаёқатли, иш билан банд бўлмаган аҳолини ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этиш муҳим вазифадир. Бу масалалар Гурлан, Шовот, Хонқа ва Қўшкўпир районларида қониқарсиз ҳал этилмоқда. Янги иш жойлари бунёд этиш учун аниқ мақсад назарда тутилган тадбирлар кўрилмаётир, кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан ёмон фойдаланилмоқда. масалан пахта тозалаш заводлари қувватининг фақат 70 проценти ишга солинган, холос. Колхозчиларнинг колхозлар ижтимоий хўжалигида иштироки ҳиссаси камаймоқда.

Областда меҳнат ресурсларидан рационал фойдаланишнинг ибратли намуналари бўлса-да, аммо кўп хўжаликлар бир ёқлама ривожланмоқда, Масалан, Боғот районидаги Нариманов номли колхозда ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилган. Бу ерда 370 киши ишлаб, 800 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрланмоқда. Аммо бу тажриба секинлик билан оммалаштирилмоқда; касаначилик, меҳнатнинг кооператив формаларини ривожлантиришда ҳал этилмаган кўпгина масалалар бор.

Булардан зарур хулосалар чиқариб олиш керак, дейишди йиғилиш иштирокчилари. Одамлар қайта қуриш тўғрисида аввало ҳар бир участкада иш аҳволи яхши томонга қараб қай тариқа ўзгараётганлиги, меҳнаткашларнинг меҳнат, ҳаёт ва турмуш шароитлари қандай яхшиланаётганлигига қараб баҳо берадилар.

Бутун партия билан биргаликда Хоразм областининг барча ташкилотлари ҳам ҳаётимизнинг асосий жараёни —қайта қуриш бўйича имтиҳон топширмоқдалар. Партия ташкилотларининг ишини қайта қуриш, уларнинг барча бўғинларида партия турмушининг ленинча принциплари ва нормаларини собитқадамлик билан ўтказиш керак. Ҳар бир партия комитети янги ғоялар ижодкори ва амалга оширувчиси бўлиши, барча кучларнинг ҳамжиҳатлигини ташкил этиши, кадрларга қўйилган вазифаларни англаб олишда ёрдам бериши ва топширилган иш учун қаттиқ талаб қилиши лозим. Шу муносабат билан йиғилиш қатнашчилари партия ишини такомиллаштириш масалаларини ўткир қилиб қўйдилар. Ҳар бир бошланғич партия ташкилоти, ҳар бир меҳнат коллективи хўжалик юритишнинг прогрессив методларига ўтишнинг конкрет программасини ишлаб чиқиши керак.

Вақтни бой бермасдан, ишда узилиш ва нуқсонларга йўл қўймасдан ҳар куни олға қараб бориш, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини меҳнатда салмоқли натижалар билан кутиб олиш керак — ҳозирги куннинг талаби ана шундай. Партия комитетлари бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишни бевосита дала, ферма, меҳнат коллективига кўчиришлари, йиғим-терим конвейерини пухта уюштиришлари, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш суръатларини кун сайин ошириб боравершилари, қишга пухта тайёргарлик кўришлари керак. Область партия-хўжалик активлари йиғилишининг қатнашчилари биринчи галдаги вазифаларни шу тарзда изоҳладилар.

Область саноати ва қурилиши ходимлари асосий техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар юзасидан йиллик план ҳамда социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажаришга, машина ускуналарнинг смена коэффициентини 1,8 га қадар етказишга қарор бердилар. Қишлоқ хўжалик меҳнатчилари шоли ўрим-йиғимини 19 октябрь СССР Олий Советининг сессияси очиладиган кунгача туғаллашни, планга қўшимча равишда гўшт, сут, тухум ҳамда бошқа деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашни мўлжаллаб қўйдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

* * *

Шу кунйёқ И. Б. Усмонхўжаев Хоразм областига, Урганч районига ҳамда Гурлан районидаги «Коммунизм», Янгиариқ районидаги «Коммунизм» колхозларига КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқларини топширди. Бу мукофотларга улар 1986-1987 йиллар қиш даврида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра сазовор бўлдилар.

(ЎзТАГ).

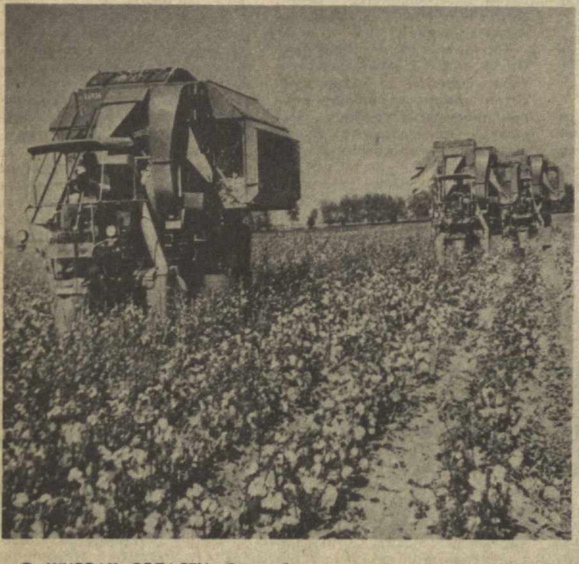

● ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ. Октябрь районидаги Ҳамза номли совхозда машина терими бошланди. Механизатор Абубакир Ҳамроқулов юбилей йилида машинаси бункеридан 120 тонна пахта тўкмоқчи. Ҳозир у кунига 5—6 тоннадан пахта термоқда.

Суратларда: далада машиналарда пахта териш пайти, ўнгда механизатор А. Ҳамроқулов.

У. Хушвақтов фотолари.

• Ташвишли сигнал

ҚАЧОНГАЧА ИМИЛЛАЙСИЗ?

Оқолтин районидаги «Партия XXIII съезди» совхозининг марказий ремонт устахонасидамиз. Гурунглашиб ўтирган механизаторлар терим техникаси мавсумга тахт эканлигини бир овоздан тасдиқлашди.

Рўпарада турган «зангори кема» ёниға бориб, амалда синаб кўришларини сўрадик.

— Кечирасиз, юргизардиму, лекин аккумулятори чатоқроқ-да...

— Наригиси-чи?

— Унисининг ҳам...

— Ҳозиргина агрегатлар мавсумга шай дедиларинг-ку!

— Тайёрликка тайёрку-я, аммо аккумулятор, электр жиҳозларига қолганда...

Машина терими қўшни хўжаликларда бошланиб кетган бир пайтда совхоздаги хотиржамлик бизни ҳайратга солди. Ачинарлиси, пахта териш машиналари ремонтининг бориши ва сифатини назорат қилувчи комиссия ҳам «хўжакўрсин» учун ишламоқда. Акс ҳолда, шу кунгача ремонт қилинган машиналардаги камчиликлар аниқланиб, бартараф этилган бўларди.

Ворошилов номли совхоздаги аҳвол бундан яхши эмас. Район халқ контроли комитетининг раиси П. Синдоровнинг маълумотига кўра, 111 та пахта териш машинасидан 91 тасини далага чиқарса бўлади. Усмон Юсупов номли совхозда эса 27 та пахта териш машинасига ҳали ремонтчиларнинг қўллари тегкани йўқ.

Шунингдек, райондаги бошқа хўжаликларда ҳам пахта териш машиналари сифатсиз ремонт қилинган. Бу долзарб паллада панд бериши мумкин.

Хўш, бу хўжаликларнинг раҳбарлари нимани кутишяпти. Ҳозирги ҳаво очиқ кунлар ғаниматлигини, унинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш лозимлигини наҳотки унутишган бўлса! Ёки бу йил ҳам ҳашарчилар кўмагига кўз тикишаяптимикин?

Ҳ. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

„ОҚ ОЛТИН“ ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 26 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	2,06	24,85	1,00	3,94
ҚҚАССР	1,48	11,34	1,18	5,23
Сурхондарё	0,86	9,03	0,27	0,93
Бухоро	1,29	8,89	0,34	0,96
Қашқадарё	0,96	8,55	0,61	2,19
Андижон	0,90	7,90	0,01	0,03
Фарғона	1,42	6,61	0,04	0,06
Наманган	0,86	3,88	—	—
Тошкент	0,48	3,48	0,03	0,03
Навоий	0,58	3,16	0,03	0,05
Самарқанд	0,59	3,09	0,01	0,03
Жиззах	0,27	1,16	—	0,01
Сирдарё	0,22	0,81	0,06	0,10
Республика бўйича:	0,95	7,31	0,28	1,04
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Навоий	2,54	11,87	—	—
Сурхондарё	0,91	11,01	0,05	0,10
Наманган	1,60	10,38	—	—
Қашқадарё	0,71	4,74	0,26	0,37
Бухоро	0,30	2,42	—	—
Республика бўйича:	0,86	8,74	0,11	0,17

ЧЎЛҚУВАРЛАР ҒАЙРАТИ

ҚАРШИ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қўриқ Нишон районидаги «Коммунист» совхозида машина терими тобора авж олдирилмоқда. Хўжаликнинг Эшмўмин Менглиқулов бошлиқ бригадасида «зангори кема»лар айниқса, юксак унум билан ишлатилганлиги туфайли бир кунда йиллик планнинг 20 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Орол Менглиқулов, Эшқул Мардонов, Сафар Мамашоев, Нортожи Азизов каби механик ҳайдовчилар машиналар бункеридан 6—7 тоннадан пахта тўкдилар. Улар кун сайин суръатни ошириб, йиғим-теримда юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Зоир Худоёров бошқарувчи бўлган 7-бўлимда ҳам техника кучидан самарали фойдаланилмоқда. Мавсумда 120—130 тоннадан пахта теришга аҳд қилган Ўрол Кенжаев, Сувон Маҳмудов, Бозор Холмуродов каби механизаторлар йиғим-терим суръатини ошириб, пешқадамликни қўлдан беришмаётир.

М. КАРОМОВ.

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

26 сентябрь куни, Тошкентда халқ депутатлари область Советининг сессияси бўлди. Сессия қатнашчилари КПСС XXVII съезди қарорлари асосида чорвачилик ва ем-хашак тайёрлашни, корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларини жадал ривожлантириш соҳасида Тошкент область совет ва хўжалик органларининг вазифалари тўғрисида область ижроия комитети раиси П. М. Абдураҳмоновнинг докладини муҳокама қилдилар.

Сессияда область Совети депутатларига сайловчилар берган наказларнинг бажарилишига оид тадбирлар ҳам кўриб чиқилди.

* * *

НАМАНГАН. Халқ депутатлари Наманган область Советининг кеча бўлиб ўтган сессиясида КПСС XXVII съезди қарорлари асосида меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш соҳасида область совет ва хўжалик органларининг вазифалари кўриб чиқилди. Наманган область ижроия комитетининг раиси Б. Ж. Ҳакимов доклад қилди.

Сессияда ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда Наманган область меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш комплекс программаси тасдиқланди.

(ЎзТАГ).

ПРОПАГАНДИСТЛАР КУНИ ШАРАФИГА

Республика пропагандистларининг кўпминг кишилик отряди партиянинг сўзини оммага етказмоқда, партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг қарорларини бажаришга, Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олишга меҳнаткашларни сафарбар қилмоқда. Шанба куни Ўзбекистонда анъанавий Пропагандистлар куни бўлиб ўтди. Бу кун партия ташкилотлари, мактаблар ва семинарларнинг раҳбарлари янги ўқув йилига тайёргарлигининг кўриги белгиси остида ўтди. КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқуви системасини қайта қуриш тўғрисида» қабул қилган қарори унга алоҳида аҳамият бағишлади.

Республика шаҳар ва қишлоқларида шу куни пропагандистларнинг партия комитетлари секретарлари билан учрашувлари, мактаблар раҳбарларининг йиғилишлари ва семинарлари ўтказилди. Тантанали вазиятда энг яхши пропагандистларга фахрий Ленин ёрлиқлари, столга қўйиладиган медаллар топширилди. Улардан кўпларининг номлари ҳурмат тахталарига ёзилди.

Учрашувлар вақтида сиёсий ва иқтисодий ўқувда сифат жиҳатидан янги даражага эришиш меҳнаткашларни қайта қуриш вазифаларини ҳал этишга ижодий муносабатда бўлиш руҳида самарали тарбиялаш зарурлигига алоҳида эътибор берилди.

26 сентябрда Тошкентда Пропагандистлар кунига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида байрам тадбирлари ўтказилди.

(ЎзТАГ).

ОБ ✻ ҲАВО

Яқин кунлар ичида Ўзбекистонда ҳаво бироз булутланиб туради. Шарқдан секундига 5—10 метр тезликда, баъзи жойларда 14 метргача тезликда шамол эсади, Бекобод районида кундузи шамолнинг тезлиги секундига 15—20 метрга етади. Кечаси 7—12, кундузи 24—29 даража иссиқ бўлади. Республиканинг жанубида ҳарорат кечаси 12—17, кундузи 27—32 даражагача етади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлиб, шарқдан секундига 5—10 метр тезликда шамол эсади, кечаси 9—11, кундузи 25—27 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

СССР Министрлар Советида

СССР Министрлар Совети кондитер ва нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи кооперативлар ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Кооперативлар халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг бошқармалари (бўлимлари), кондитер ва новвойхона саноати, савдо ва умумий овқатланиш ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотлари ҳузурида, шунингдек Центросоюз системасида аҳолининг юқори сифатли хилма-хил кондитер ва нон-булка маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини янада тўларoқ қондириш мақсадида ташкил этилади. Кооперативларнинг куч-ғайратларини кўплаб ишлаб чиқарилаётган маҳсулот номенклатурасига кирмайдиган юқори сифатли кондитер ва нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқаришга сафарбар этиш кўзда тутилади.

Кооператив гражданларнинг ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг ташаббусига биноан кооператив фаолиятида ўз меҳнати билан қатнашиш истагини билдирган камида 3 киши иштирокида ташкил этилади.

Кооперативга асосан ижтимоий ишлаб чиқишда банд бўлмаган гражданлар: пенсионерлар, уй бекалари, студентлар, ўқувчилар қабул қилинади. Кооперативларда корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг ходимлари меҳнат битимига кўра асосий ишдан бўш вақтларида ишлашлари мумкин. Бунда амалдаги қонунда ўриндошлик учун белгиланган чеклашлар жорий этилмайди.

Кооперативнинг намунавий устави кооператив аъзоларига маҳсулотнинг зарур сифатини таъминлаш, кооператив ишини бошқаришда фаол қатнашиш, давлат ва кооператив мулкини авайлаб-асраш ва мустаҳкамлаш, жамоат мулкига хўжасизлик ва ношудлик билан муносабатда бўлишга йўл қўймаслик вазифасини юклайди.

Кооператив аъзосига кооператив фаолиятини яхшилаш, мансабдор шахсларнинг ишидаги камчиликларни бартараф этиш хусусида таклифлар киритиш, сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайлаш ва сайланиш, шунингдек кооперативга ўзи сарфлаган меҳнатнинг миқдори ва сифатига қараб унинг аъзолари ўртасида тақсимланиши керак бўлган даромаддан иш ҳақи олиш ҳуқуқи берилди.

Ўз айблари билан кооперативга етказган зарар учун кооператив аъзолари ишчи ва хизматчилар учун қонунда белгиланган тартибда ҳамда миқдорда моддий жавобгар бўладилар.

Кооператив юридик шахс бўлиб, мустақил балансга эга бўлиши, кооператив аъзоларининг умумий йиғилишида қабул қилинган уставга мувофиқ ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш асосида ишлаши кўзда тутилади.

Кооперативга ишлаб чиқариш — хўжалик фаолияти планларини мустақил ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш ҳамда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот нархини тасдиқлаш ҳуқуқи берилди. Бунда кооперативлар новвойхона саноати корхоналари кўплаб ишлаб чиқараётган маҳсулот номенклатурасига кирадиган нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарган тақдирда уларнинг нархи давлат чакана нархидан ошмаслиги зарурлиги кўзда тутилади.

Кооперативларга аҳолига тайёр маҳсулотни мустақил реализация қилишга рухсат берилади. Шунингдек шартнома асосида савдо тармоғи ва умумий овқатланиш корхоналари орқали реализация қилишга имкон берилади.

Кооперативларга ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг таркиби, технология режимлари ва сифат кўрсаткичларини ишлаб чиқиш ҳуқуқи берилди. Айни вақтда кооперативлар маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни сақлашнинг санитария нормалари ва қоидаларига риоя этиш, шунингдек озиқ-овқат мақсадида фойдаланиш учун соғлиқни сақлаш органлари томонидан рухсат этилган хом ашё ва материалларни қўлланиш тўғрисидаги соғлиқни сақлаш органларининг талабларини бажаришлари зарур.

Даромад солиғи тўлангандан кейин кооперативлар ихтиёрида қолган даромад кооперативни ривожлантириш фондига, суғурта фондига ва кооператив ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлашга сарфланиши кўзда тутилади.

Кооператив белгиланган тартибда СССР Давлат банкидан узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлар олиши, давлат, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотлари билан шартнома муносабатлари ўрнатиши мумкин.

Кооперативларни ташкил этиш чоғида халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек ҳузурида кооперативлар ташкил этиладиган бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар уларга бинолар, хоналар, асбоб-ускуналар ва асосий фондларга қарашли бошқа мулкни ижарага ёки текинга фойдаланишга берадилар.

Кооперативлар фаолиятини бошлаш учун хом ашё, шунингдек оборот маблағига кирадиган бошқа моддий бойликларни харид қилиш учун зарур маблағлар банкнинг қисқа муддатли қарзлари, шунингдек кооперативлар аъзоларининг маблағлари ҳисобига ташкил этилади.

Кондитер ва нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кооперативлар ўзларининг ишлаб чиқариш — хўжалик фаолияти учун энг аввало маҳаллий хом ашё ва материаллардан фойдаланадилар, зарур маҳсулотларни колхоз бозорларидан, колхоз ва совхозлардан харид қиладилар.

Кооперативларга зарур хом ашё ва материалларни халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари белгилаган рўйхатга биноан давлат ва кооператив савдо корхоналаридан сотиб олишга рухсат берилди.

Ҳузурида кооперативлар ташкил этиладиган бошқарув органлари бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга, шунингдек СССР Госснаби органларига кооперативларга сотиш мақсадида ишлаб чиқариш фаолиятини амалга ошириш учун материал-техника ресурсларини ажратишга рухсат берилди. Бундан ташқари, кооперативларга материалларни, эҳтиёт қисмлар, асбоб-ускуналар ва кичик ҳажмдаги ускуналарни чакана савдо тармоғидан сотиб олишга рухсат берилди.

Корхоналар ва ташкилотларга кооперативлар учун деталлар, эҳтиёт қисмлар ва кичик ҳажмдаги ускуналар тайёрлаш ҳуқуқи берилади. Агар ана шу маҳсулот, кооперативларга нақд пулга етказиб берилса, бу маҳсулот халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳамда маҳсулот тайёрловчи корхоналар ва ташкилотларнинг пуллик хизмати ҳажмига киритилади.

Корхоналар ва ташкилотларга шартнома асосида кооперативларга транспорт хизмати кўрсатиш, машина ва ускуналарни ремонт қилиб бериш, уларда фойдаланилмаётган товар-материал бойликларни реализация қилишга ҳам рухсат берилди.

Кооператив аъзоларига кооператив олдида турган вазифаларни бажариш учун шахсий автомототранспортидан, асбоб-ускуналари ва биноларидан фойдаланишга рухсат берилди. Бунда кооператив фойдаланганлик учун уларнинг ҳақини тўлайди.

Кооператив маблағларни кондитер ва нон-булка маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва реализация қилишдан олинган даромадлар, кооператив аъзоларининг маблағлари ва бошқа тушумлар ҳисобига ҳосил қилиниши белгиланди.

Кооператив фаолиятидан тушадиган даромаддан моддий харажатларни қоплаш, мажбурий тўловлар ва чегирмалар даромад солиғи тўлаш учун фойдаланилади. Бунда кооператив электр энергия, газ, сув, буғ ва коммунал хизматлардан фойдаланганлиги учун ана шу хизматларга ҳақ тўлашнинг кондитер ва новвойхона саноати корхоналари учун белгиланган мавжуд тартиби ва миқдорига мувофиқ ҳақ тўлайди.

Кооператив ўз аъзоларининг умумий йиғилиши қарорига биноан, ўз маблағларининг бир қисмини пайчилик асосида ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший объектлар қуриш учун давлат, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларига ажратиши мумкин.

Кооператив ўз мажбуриятларига кўра, ўз маблағлари ва мулкига жавобгардир. Давлат кооператив мажбуриятларига жавобгар бўлмайди.

Кооперативда иш кунининг давомийлиги ва тартиби, дам олиш кунлари, йиллик ва қўшимча отпускалар бериш, жамоат хўжалигида энг кам даражада қатнашиш тартиби ва кооператив аъзолари меҳнат фаолиятининг бошқа масалалари амалдаги меҳнат қонунлари, кооператив устави ва ички тартиб қоидалари асосида белгиланиши кўзда тутилади.

Кооператив аъзоларининг иш ҳақи меҳнат миқдори ва сифатига, даромадни вужудга келтиришга қўшилган шахсий ҳиссага қараб белгиланиши кўзда тутилади. Кооператив аъзолари меҳнатига ҳақ тўлаш умумий йиғилиш тасдиқлаган ставкалар (окладлар) ва ишбай ҳақ асосида, меҳнат шартномасига кўра кооперативда ишлашга қабул қилинган ишчилар ва хизматчиларга эса меҳнат шартномасида кўзда тутилган шартлар асосида амалга оширилади. Бунда кооператив аъзолари ва кооперативда меҳнат шартномаси бўйича ишлаётган кишиларнинг олаётган пенсияси, шунингдек ўқиш жойидан олаётган стипендияси ва асосий иш жойидан олаётган маоши тўла миқдорда сақланиб қолади.

Кооператив аъзолари қонунда белгиланган тартибда давлат социал страхованиесини амалга оширадилар.

Ҳузурида кооперативлар ташкил этилган бошқарув органлари, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга кооператив аъзоларига социал ва маданий-маиший хизмат кўрсатиш вазифаси юкланди. Уларга кооператив аъзоларига даволаш-профилактика муассасалари, клублар, болалар боғчалари, пионер лагерлари ва бошқа социал-маданий муассасалар хизматларидан фойдаланиш имкониятини бериш таклиф этилди.

Кооператив ишларини бошқариш кенг демократия, барча масалаларни ҳал этишда кооператив аъзоларининг фаол иштирок этиши асосида амалга оширилади. Кооператив уставини қабул қиладиган, унга ўзгаришлар ва қўшимчалар киритадиган, кооператив аъзолигига қабул қилиш ва ундан аъзоларни чиқариш тўғрисидаги масалаларни ҳал этадиган, кооператив раиси, ревизор (ревизия комиссияси)ни сайлайдиган, кооператив фаолиятининг ташкилий ва хўжалик масалаларини ҳал этадиган умумий йиғилиш кооперативнинг юқори бошқарув органидир.

Умумий йиғилиш агар йиғилишда кооператив барча аъзоларининг камида учдан икки қисми қатнашса, масалаларни ҳал этиш ҳуқуқига эга.

Кооператив аъзоларининг умумий йиғилишидаги қарорлар овозларнинг оддий кўпчилиги билан, очиқ овоз бериш орқали қабул қилинади. Кооператив устави халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетида рўйхатга олиниши белгиланди.

Кооперативлар қонунларни, кооператив уставини бузса, кооператив аъзоларининг сони уч кишидан камайиб кетса, ўз харажатларини ўзи қоплаш, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш принциплари асосида ўз фаолиятини амалга ошириш имконияти бўлмаса, шунингдек ҳузурида кооперативлар ташкил этилган бошқарув органлари, бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар тугатилса, агар икки ой муддат ичида ҳузурида кооперативлар ўз фаолиятини амалга оширадиган бошқарув органи, бирлашма, корхона, ташкилот аниқланмаса кооперативлар тугатилади.

Кооператив ўз аъзоларининг умумий йиғилиши ёки халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарорига биноан тугатилади.

Территориясида кооперативлар ташкил этиладиган халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига кооперативларнинг ишлаб чиқариш-хўжалик фаолияти соҳасини белгилаш, кооперативларнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш, хом ашё ва материаллар, транспорт билан таъминлашда уларга кўмаклашиш, аҳолини кооперативлар фаолиятидан кенг хабардор қилиш вазифаси топширилди.

СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикалар Министрлар Советига, СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетига, СССР Давлат агросаноат комитетига, СССР Дон маҳсулотлари министрлигига ва СССР Молия министрлигига кондитер ва нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кооперативларнинг молиявий-хўжалик фаолиятини юритиш тартибига оид зарур тушунтиришлар бериш вазифасини топширди.

Кооператив намунавий уставининг тўла тексти «Экономическая газета»да эълон қилинади.

РАСМИЙ АХБОРОТ

УЗОҚ МУДДАТЛИ ЭКОЛОГИЯ ПРОГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва СССР табиат ресурсларидан оқилона фойдаланишнинг узоқ муддатга мўлжалланган давлат программаси лойиҳасини ишлаб чиқиш тартиби тўғрисида қарор қабул қилди.

Қарорда таъкидланадики, партия XXVII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари томонидан қўйилган вазифаларни бажариш табиат ресурсларидан фойдаланишни тубдан такомиллаштиришни, министрликлар ва идораларнинг атроф-муҳитни муҳофаза этиш, хўжалик фаолияти натижаларининг инсонга ва жонли табиатга зарарли таъсирини истисно қиладиган вазиятни вужудга келтириш соҳасидаги фаолиятини қайта қуришни тақозо қилмоқда. Бироқ сўнгги вақтда бу масалаларга эътибор кучайтирилганига ва катта капитал маблағлар сарфланишига қарамай кўпгина регионларда экологик вазият ёмонлашиб бормоқдаки, бу иқтисодий соҳада, хўжалик фаолиятини ҳамда табиий муҳитнинг ҳолатини контрол қилиш соҳасида, одамларга билим бериш ва уларни тарбиялаш соҳасида шошилинч чоралар кўришни талаб қилмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети СССР Фан ва техника давлат комитетига, СССР Фанлар академиясига, СССР Давлат план комитетига, СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш давлат комитетига, СССР Давлат агросаноат комитетига, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, СССР Ўрмон хўжалиги давлат комитетига, СССР Балиқ хўжалиги министрлигига, СССР Геология министрлиги ва ВЦСПСга иттифоқдош республикалар Министрлар Совети, бошқа министрликлар ва идоралар билан биргаликда ўн учинчи беш йилликда ва 2005-йилгача бўлган даврда атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва СССР табиий ресурсларидан оқилона фойдаланиш давлат программасининг лойиҳасини ишлаб чиқишни топширдилар.

Мазкур программа атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиат ресурсларидан фойдаланиш борасидаги энг муҳим вазифаларни, шунингдек бу вазифаларни ҳал этишнинг асосий йўналишларини белгилаб бериши керак, унда, жумладан:

халқ хўжалиги тармоқларининг корхоналарини экологик жиҳатдан асосланган тарзда ривожлантирилишини ва жойлаштирилишини таъминлаш, табиатни муҳофаза қилиш фаолиятини ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланишни тартибга солиш;

мамлакатнинг айрим регионлари ва шаҳарларида экология вазиятини яхшилаш, жаҳон океани, кўл ва дарёлар ҳавзалари, атмосфера ҳавоси булғанишининг олдини олиш;

табиатни муҳофаза қилиш ишларини амалга ошириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиат ресурсларидан оқилона фойдаланиш проблемасини ҳал этишнинг асосий стратегик йўналиши ҳисобланган чиқит кам чиқадиган ва чиқитсиз технология жараёнлари базасида саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши комплексларини ривожлантириш юзасидан СССР министрликлари, идораларининг, республикалар, ўлкалар ва областлар партия ва совет органларининг, корхоналар ва ташкилотларнинг масъулиятини ошириш;

табиий муҳитнинг булғаниш даражасини кузатиш ва контрол қилишнинг мамлакатда амал қилиб турган умумдавлат тармоғини бундан буён техника билан қайта жиҳозлаш ва ривожлантириш;

ғоят масъулиятли иншоотлар ва объектлар (баланд тўғонлар, селдан ҳимоя қилувчи иншоотлар ва бошқалар) ишини ва техник ҳолатини контрол қилиш;

табиатни муҳофаза қилиш тадбирларининг социал-иқтисодий самарадорлигига баҳо бериш методларини такомиллаштириш, табиий муҳитнинг соғломлаштирилишини, тарихий хотира жойлари, нодир табиат комплекслари тикланиши ва сақланишини ҳисобга олган ҳолда экологик экспертиза ўтказишни яхшилаш;

табиатни муҳофаза қилиш ва ресурсларни тежаш фаолиятининг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш;

кадрларни экологик жиҳатдан тайёрлаш савиясини ошириш, экологик жиҳатдан тарбиялаш системасини кенгайтириш ва такомиллаштириш, мамлакатда табиат ресурсларидан фойдаланиш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммоларини ҳал этишда жамоатчилик ролини пропаганда қилиш ва кучайтириш, шунингдек мана шу соҳада кенг халқаро ҳамкорликни янада ривожлантириш чора-тадбирлари кўзда тутилсин.

СССР министрликлари ва идораларига ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига программанинг асосий бўлимларини ишлаб чиқишга оид конкрет топшириқлар берилди.

Программа лойиҳасини тузиш 1988 йилда тугалланиши лозим.

АҲОЛИНИ БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ ВА БУЮМЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Совети «Аҳолини бинокорлик материаллари ва буюмлар билан таъминлаш ва тўловли хизмат кўрсатиш юзасидан қўшимча чоралар тўғрисида» қарор қабул қилди.

Бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларга (бундан кейин улар корхоналар деб номланади) корхоналардаги материаллар ва буюмлардан фойдаланган ҳолда аҳолига тўловли хизмат кўрсатишга, шунингдек бевосита корхоналарнинг ўзида бетон ва темир-бетон буюмларни, ёғочтахта, қурилиш ва пардозлаш материалларини, асбоб-ускуналар, инженерлик, санитария-техника ускуналарини, қувурларни, кабель-сим маҳсулотларини, дурадгорлик ва майда-чуйда металл буюмларини, стандарт ёғоч уйларнинг деталлари ва комплектларини ҳамда уй-жойлар, чорбоғ уйлари қуриш ва ремонт қилиш, томорқа участкаларини обод қилиш учун бошқа буюмлар ва материалларни аҳолига сотишга рухсат этилди. Хизмат, материаллар ва буюмлар ҳақи корхоналар кассаси орқали чакана нархларда тўланади, чакана нархлар бўлмаган тақдирда СССР Нархлар давлат комитети томонидан белгиланадиган коэффициентни жорий этиб, улгуржи нархларда тўланади.

Корхоналар аҳолига ёғочтахта, бинокорлик материаллари ва буюмларини улар учун ажратилган бозор фондлари ҳисобидан савдо ташкилотларининг нарядларига мувофиқ ҳам сотишлари мумкин.

Корхоналар томонидан сотилган ва уларнинг ўзлари тайёрлаган материаллар ва буюмлар халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш топшириқларини бажариш ҳажмига қўшилиши, фойдаланилган материаллар ва буюмларнинг қиймати, шунингдек механизмлар ва транспорт иши билан боғлиқ бўлган харажатлар корхоналар ва қурилиш ташкилотлари (аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналаридан ташқари) аҳоли буюртмаси билан бажарадиган ремонт-қурилиш хизмати ҳажмига киритилади. Ана шу мақсадлар учун сарфланган иш ҳақи фонди алоҳида ҳисобга олинади ва лимитда белгилаб қўйилмайди. Корхона транспортида материалларни ва буюмларни ташиб бериш қиймати юк ортиш-тушириш ишлари билан қўшилиб, аҳолига пулли хизмат кўрсатиш юзасидан бажарилган ишлар ҳажмига қўшилади.

СССР ОМОНАТ БАНКЛАРИДА БОЛАЛАР НОМИГА ҚЎЙИЛАДИГАН ОМОНАТЛАР ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Совети гражданларнинг тежалган пулларини сақлаш имкониятларини кенгайтириш мақсадида СССР Омонат банкига 1988 йилдан бошлаб гражданлардан 16 ёшгача бўлган болалар номига уларнинг қариндошлик муносабатларидан қатъи назар аниқ мақсадни кўзловчи омонатларни қабул қилишга рухсат берди.

16 ёшга тўлган ва ундан катта ёшдаги шахсларга даромадлар омонат 10 йил давомида сақланган тақдирда йилига 4 процент ҳисобидан тўланади. 10 йиллик сақлаш муддати тугагандан кейин ва номига омонат қўйилган шахс 16 ёшга етгандан сўнг мазкур омонат СССР Омонат банки кассаларида сақлаш учун қолдирилса, шунингдек омонат муддатидан илгари олинган тақдирда омонат қўйган кишига талаб қилганда қайтариб бериш шарти билан қўйиладиган омонатлар учун белгиланган миқдорда, яъни йилига 2 процент миқдорида даромад тўланади.

СССР Омонат банкига СССР Давлат банки билан келишиб, болалар номига омонатлар қабул қилиш шартларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш топширилди.

(ТАСС).

Кадрлар ўқуви

Тошкент Олий партия мактабининг партия, совет ва идеология кадрлари малакасини ошириш факультетида навбатдаги тингловчилар группаси ўқишни битирди. Унинг составида Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон ССР Олий Советлари, Министрлар Советлари Президиумларининг, область ижроия комитетларининг Советлар иши бўлимлари, ташкилий-инструкторлик бўлимларининг ходимлари, шаҳар ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари бор.

Ўқиш жараёнида марксизм-ленинизм назариясининг муҳим масалалари, партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорлари асосида мамлакатни иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришни жадаллаштиришни амалга ошириш, халқ депутатлари Советлари ишини қайта қуриш билан боғлиқ проблемалар кўриб чиқилди. Машғулотларда назарияни ўзлаштириш билан бирга КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг VII сессияси олға сурган вазифаларни амалга ошириш масалаларига катта эътибор берилди. Совет органлари ишининг форма ва методларини янада такомиллаштириш, жамиятимиздаги революцион янгиланиш шароитида уларнинг фаолиятини кучайтириш, социалистик ўз-ўзини бошқаришни ривожлантириш зарурлиги таъкидланди.

Тингловчиларнинг Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. Ф. Дедов, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. Г. Шмидт билан учрашувлари ва суҳбатлари чоғида ана шу соҳадаги амалий ишлар муҳокама қилинди.

«Давра суҳбатлари» КПСС ва Совет давлатининг ташқи сиёсий фаолияти, ғоявий-тарбиявий ва маданий-оммавий ишларни такомиллаштириш масалаларига бағишланди. Амалий учрашувда аҳолига медицина хизмати сифатини яхшилаш проблемалари кўриб чиқилди. Тингловчилар ёшларнинг ҳунар-техника таълимини янада ривожлантириш йўлларини, халқ маорифи органларининг мактаб ислоҳотини амалга ошириш борасидаги ишини, савдо ва маиший хизматни яхшилаш, социал таъминотни такомиллаштириш, социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ тартиботни мустаҳкамлашнинг асосий йўналишларини ҳам муҳокама қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг масъул ходимлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, олимлар тингловчилар ҳузурида нутқ сўзладилар.

Орттирилган иш тажрибалари баҳам кўрилди, тингловчилар Тошкент шаҳар Киров район ижроия комитетининг, Олмалиқ шаҳар ижроия комитетининг фаолияти билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

Актив йиғилиши

НАВОИЙ, 25 сентябрь. (ЎзТАГ). Бугун Навоий области партия хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советининг «Ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда СССР аҳолисининг соғлиғини муҳофаза қилишни ривожлантириш ва соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг асосий йўналишлари» лойиҳасининг талаблари асосида область аҳолисига медицина хизматини яхшилаш ҳамда соғлиқни сақлаш ишлари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасида кечиктириб бўлмайдиган чоралар тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

ЭСКАТО СЕМИНАРИ

25 сентябрь куни Тошкентда БМТ Осиё ва Тинч океан мамлакатлари учун иқтисодий ва социал комиссияси (ЭСКАТО)нинг «Иқтисодий ва социал тараққиётда хотин-қизларнинг роли» мавзуидаги семинари ўз ишини тамомлади. Ўн бир мамлакат вакиллари бир ҳафта давомида хотин-қизларнинг аҳволини яхшилаш, уларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш билан боғлиқ кенг доирадаги масалаларни муҳокама қилдилар. Семинарда регион мамлакатларининг ҳукуматларига тааллуқли иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида хотин-қизларнинг чинакам тенг ҳуқуқлилигини таъминлашга оид тавсиялар ишлаб чиқилди ва маъқулланди.

Семинар қатнашчилари республиканинг саноат корхоналарида, хўжаликларида, илмий-тадқиқот муассасаларида, ўқув юртларида бўлдилар, Самарқандга сафар қилдилар.

25 сентябрда семинар қатнашчиларини Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ФРАНЦИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Франция Коммунистик партияси ветеранларидан бир группаси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

26 сентябрь куни меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини зиёрат қилдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ахборот ва чет мамлакатлар билан алоқа бўлимининг раҳбарлари билан суҳбатлашдилар, республика пойтахтининг архитектура ёдгорликлари ва янги қурилиш районларини кўздан кечирдилар. Франция Компартиясининг ветеранлари Самарқандга сафар қиладилар.

(ЎзТАГ).

Бугун—Машинасозлар куни

Қўқон электр машинасозлик заводида пайвандлаш аппаратларининг янги, янада кучли типларини ишлаб чиқариш учун тайёргарлик бошлаб юборилди.

Коллектив ўн иккинчи беш йиллик учун ишлаб чиқаришни интенсив ривожлантиришга оид программани қадам-бақадам амалга оширмоқда.

Йириклаштирилган хўжалик ҳисобидаги комплекс оралиқ бригадаларининг тузилганлиги белгиланган режаларни амалга оширишда муҳим роль ўйнаяпти. Ҳозир заводдаги 42 та бригаданинг 20 таси шундай коллективдир.

Бригадаларнинг меҳнатни ташкил этиш ва моддий рағбатлантириш соҳасида янги шарт-шароитларда ишлаётганлиги кўпгина ишлаб чиқариш кўрсаткичларини яхшилади. Маҳсулот етказиб бериш планлари бажарилишини таъминлади.

Суратда: смена тугади. Собир Қўлдошев (ўртада) бошлиқ хўжалик ҳисобидаги бригада иш якунларини чиқармоқда.
Ш. Алимов фотоси (ЎзТАГ).

Бугун—Халқаро туризм куни

Дўстлик масофа билмас

Халқаро туризм жаҳон халқларининг фаол дам олиши, бир-бирига яқинлашиши ва ўзаро дўстлашишининг муҳим воситаси сифатида тобора оммавийлашиб бормоқда. Одамлар мамлакатлар бўйлаб сафарга чиқарканлар, жойларда халқлар ҳаётининг турли қирралари, турмуш тарзи билан яқиндан танишар эканлар — бу дунёда осойишталик ва тинчлик ҳукмрон эканидан далолатдир. Туризм — тинчлик элчиси дейилишининг боиси ҳам шунда. Йилига миллионлаб чет эл туристлари Совет Иттифоқига ташриф буюрадилар. Уларнинг кўз ўнгида халқлар ўртасида тинчликнинг мустаҳкам таянчи бўлган қудратли Совет давлати намоён бўлмоқда, социалистик мамлакат ҳақидаги тескари тасаввурлар эса хаёлга айланмоқда.

Совет Иттифоқининг чет мамлакатлар билан туристик алоқалар бошлаганига қарийб 60 йил бўляпти. 1929 йилнинг 11 апрелида хорижий мамлакатдан келган меҳмонларга хизмат кўрсатиш важидан ташкил этилган махсус жамият фаолият бошлаган кун — «Интурист» ташкил топган сана деб юритилади.

Халқаро туризмни ривожлантиришда транспорт хизмати муҳим роль ўйнайди. Ҳозир совет денгиз кемаларида қарийб 20 га яқин халқаро маршрутлар бўйича саёҳатчиларга хизмат кўрсатилмоқда. Европа ва Осиёнинг 20 мамлакатига 60 га яқин пассажир поезди маршрутлари йўлга қўйилган. Хорижий саёҳатчиларнинг учдан икки қисмидан кўпроғи мамлакатимизга самолётларда келмоқдалар. Ватанимизда юздан ортиқ халқаро ҳаво маршрутлари орқали чет давлатлар билан туристик алоқа боғланган.

«Интурист» чет мамлакатларнинг 700 дан кўпроқ йирик туристик фирмалари билан ҳамкорлик қилмоқда.

Партия ва ҳукуматимизнинг туризмни янада ривожлантириш борасида кўрсатаётган ғамхўрлиги туфайли «Интурист» халқ хўжалигининг ривожланган йирик тармоғига айланди. Маълумки, халқаро туризм ривожланган ва оммавийлик касб этган сари, унинг моддий базаси мустаҳкам бўлиши тақозо этилади. Бугунги кунда «Интурист» ўзининг юздан зиёд меҳмонхона ва кемпингларига эгаки, уларнинг аксарияти халқаро туризм талабларига жавоб беради. Шу беш йилликда мамлакатимиз туризм марказларида яна 30 та замонавий меҳмонхона қурилиши, мавжуд 13 тасини қайта таъмирлаш кўзда тутилган.

Серқуёш республикамизда ҳам халқаро туризмни ҳар томонлама ривожлантиришга, саёҳатчиларга маданий хизмат кўрсатиш савиясини оширишга эътибор катта. Совет Ўзбекистони бугунги кунда чет эл туристлари катта қизиқиш билан қараётган жойлардан бўлиб қолди.

Ўзбекистонда халқаро туризм йўлга қўйилганига кўп бўлгани йўқ. 50-йилларнинг бошларида «оқ олтин» ўлкасига келувчи саёҳатчиларнинг сони йилига 100 кишидан ошмас эди. Орадан 10 йил ўтгач, уларнинг сафи икки мингдан кўпроққа кенгайди. 70-йилларда эса Ўзбекистонда 40 минг турист бўлганлиги қайд этилди.

Кейинги йилларда республикамизда «Интурист»нинг моддий базаси янада мустаҳкамланди. Замонавий меҳмонхоналар фойдаланишга топширилди. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Урганч, Шаҳрисабз ва Фарғонада минглаб саёҳатчига хизмат кўрсатувчи ва жаҳоннинг турли мамлакатларидан меҳмон қабул қилиш имкониятига эга бўлган туристик марказлар барпо этилди.

Республика пойтахтида совет ва чет эл туристлари учун Маданият-ахборот маркази — Туризм уйининг фойдаланишга топширилиши ҳам мазкур соҳага эътибор тимсоли бўлди. Бу ерда чет эл туристлари учун ўлкамиз олимлари, мутахассислари билан учрашувлар ўтказиш, жамоат ва давлат арбобларининг суҳбатларини уюштириш, концертлар қўйиш ҳамда фильмлар намойиши учун имконият яратилган. Бунёдкорлик ишлари яна давом этади. Тошкентда 600, Самарқандда 500, Бухорода 430 ўринли меҳмонхоналар қуриш мўлжалланган. Бу меҳмонхоналар «Оберой», «Тата», «Досаль», Ҳиндистоннинг «Ларсен энд Тубролимитед» қурилиш фирмаси билан ҳамкорликда олиб борилади. Ўйлаймизки, Ҳиндистон республикаси билан бундай мулоқотлар ҳар икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг янада мустаҳкамланишида муҳим аҳамият касб этади.

Мамлакатимизда, хусусан республикамизда туризмга қизиқиш ортиб бораётган экан, бу ўринда «Интурист» ходимларининг фахрли, айни пайтда масъулиятли вазифалари янада ортади.

Ж. МИРФАЁЗОВ,
Ўзбекистон ССР чет эл туризми бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

КПСС XXVII съезди қарорларини амалга оширамиз!

ҚАЙТА ҚУРИШ АМАЛИЙ ИШ БИЛАН ҚАРОР ТОПАДИ

Ушбу саҳифа Наманган областида ўтказилган «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари таассуротлари баёнидир

Ялпи сафарбарлик руҳи

Водийда куз нафаси. Олтин фасл ҳамма ёққа сепини ёйган. Деҳқоннинг йил-ўн икки ой тўккан пешона тери эвазига етиштирилган ҳосил чўғи кутилганидан ҳам зиёда. «Оқ олтин» далаларини кезарканмиз, Наманган область партия комитетида куни кеча бўлиб ўтган суҳбатни эсладик.

— Баҳор ва ёз бошидаги сел ва жалалар областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини ўзига хос синовдан ўтказди, — деди обком секретари Хосият Аҳмедова. — 15 ва 25 июль кунларида ёққан жала ва дўл Чуст, Косонсой, Янгиқўрғон ва Чортоқ районларидаги бир неча минг гектар ердаги ғўзаларни, боғ ва полизларни пайҳон қилиб, қаттиқ зарар етказди. Косонсой ва Янгиқўрғон районларининг ўзида минг гектарга яқин пахтазорни бузиб, ўрнига сабзи, шолғом ва бошқа озуқабоп экинлар, силос учун маккажўхори экишга мажбур бўлинди. Аҳволни ўнглаш имконияти бўлган майдонларда эса ғўзаларга қўшимча ишлов бериш кучайтирилди. Кўпгина колхоз ва совхозларнинг коммунистлари дўлдан кўрилган зарарнинг ўрнини қоплаш юзасидан ташаббус билан чиқдилар. Масалан, Косонсой районидаги «Правда» колхози коммунистлари планга қўшимча 400 тонна пахта етиштириш ташаббускори бўлдилар.

Наманганликлар янгиланиш ва қайта қуриш руҳи билан яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Бу ерда уч йилдан бери мактаб ўқувчиларини, икки йилдан буён студентларни ўқишдан қолдириб, пахта теримига жалб этилмаётир. Корхона, ташкилот ва муассасалар коллективлари ҳам қишлоқ хўжалик ишларига чалғимай, асосан ўз юмушлари билан шуғулланмоқдалар.

— Бунга хўжаликларда йиғим-терим даврида меҳнат интизомини қаттиқ йўлга қўйиш, барча ишчи кучларини тўла сафарбар этиш ва айниқса, йиғим-теримни комплекс механизациялаш орқали эришиляпти, — деб сўзида давом этди Х. Аҳмедова. — Бу йил ҳам ҳосилнинг 60 проценти, ишчи кучлари нисбатан кам бўлган Учқўрғон, Поп районлари хўжаликларида эса пахтанинг деярли ҳаммаси машиналар билан териб олинади. Бунга хўжаликларда пухта тайёргарлик кўрилди.

Ҳозиргача жами терим агрегатларининг 1792 таси ёки 99 проценти тўла ремонт қилиниб, тайёргарлик чизиғига чиқариб қўйилди. Бу йил ҳамма машина икки сменада ишлатилади. Бошланғич партия ташкилотлари ҳар бир механик-ҳайдовчилар группасида мувақкат партия группалари туздилар. Коммунистлар пахта йиғим-теримини сиёсий иш деб эълон қилишди. Колхоз ва совхозларда меҳнатга яроқли бўла туриб йиғим-теримдан четда қоладиган бирор киши бўлмайди.

Йиғим-терим мавсуми транспорт ходимлари учун ҳам тиғиз ва масъулиятли иш палласи. Даладан терилган ҳосилни тозалаш заводлари, тайёрлов пунктларига элтиб беришда уларнинг хизмати бениҳоя катта бўляпти. Ҳозир область хўжаликларидаги 3300 та юк автомобилларининг асосий қисми пахта йиғим-теримига сафарбар этилган. Хом ашёни қайта ишлаш корхоналари ўз фаолиятларини қайта қуриш ва жадаллаштириш шароитларига мувофиқлаштириб олдилар. Пахтани қабул қилиш, сақлаш, жўнатиш жараёнларида сифат кўрсаткичлари диққат-эътиборда турадиган энг муҳим масала бўлади. Мавжуд 9 та пахта тозалаш заводлари ва уларнинг 41 та тайёрлов пунктлари янги ҳосилни қабул қилиб олишга пухта тайёрланди.

Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар Улуғ Октябрь социалистик революцияси 70 йиллиги учун олинган юксак мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлашга қаратилган. Барча хўжаликларда ташкил этилган оммавий-сиёсий ишлар марказлари ўз фаолиятларини дала шийпонларига кўчирдилар. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар механизатор ва терימчилар билан ёнма-ён меҳнат қилаётган ёш, иқтидорли кишилардан танланди. Улар социалистик мусобақани ташкил этиш ва якунини чиқаришда, терим илғорларининг тажрибасини оммалаштиришда ҳам фаол иштирок этадилар.

Ҳа, бугун Наманган қишлоқларида ҳамма пахтакор. Ҳамма бир ўй, бир мақсад билан — етиштирилган мўл «оқ олтин» ҳосилини қисқа муддатларда, бир мисқолини ҳам нест-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш нияти билан яшаб, меҳнат қиляпти.

Изланиб ишлаганда...

Қайта қуриш даври қишлоқ меҳнаткашлари ҳаётига янгича анъаналарни ҳам киритяпти. Область районларида йиғим-теримга оммавий киришишдан олдин уч кун ҳосил тўйи ўтказилди.

— Бу деҳқонларнинг ҳақиқий тўйи, меҳнат байрами, — деди Норин район партия комитетининг биринчи секретари Маҳмуджон Мирзабоев, ҳосил тўйидан бир кун олдинги суҳбатимизда. — Шу кунлари дала меҳнаткашларига ҳордиқ берилади. Ҳаққулобод шаҳрида сайилгоҳ ташкил этилиб, ҳар бир хўжалик ўзи етиштирган мева, сабзавот ва полиз маҳсулотлари билан савдо қилади, бадиий ҳаваскорлар концерт кўрсатади, оммавий спорт мусобақалари ўтказилади. Шунингдек, район партия комитетида бутун мавсум давомида амалга ошириладиган ишлар ҳақида маслаҳатлашиб оламиз. Хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислар, медицина, маиший хизмат ва савдо ходимлари ўзлари қиладиган барча ишларни кун ва соатларигача аниқ белгилаб оладилар. Кейин пахта йиғим-терими ҳам, далада ишлаётганларга хизмат кўрсатиш ҳам ана шу график асосида олиб борилади.

Дарҳақиқат шундай бўлди. Ҳосил тўйи халқ сайлига айланди. Далада мўл ҳосил тўплаган барча колхозчилар Ҳаққулобод шаҳрида уч кун мириқиб ҳордиқ чиқаришди. Район партия комитетида катта маслаҳат ҳам бўлди. Ҳар бир ташкилот ва ҳатто ҳар бир кишига конкрет топшириқлар берилди. Шу куни барча колхозларда терим техникаси кўриги ўтказилди.

«Коммунизм» колхозидамиз. Илгари бу колхоз иқтисодий жиҳатдан қолоқ эди. Қайта қуриш, янгиланиш хўжаликни тубдан ўзгартириб юборди.

— Районда вужудга келаётган ҳар бир ташаббус аввал ана шу колхозда илдиз отяпти, — дейди М. Мирзабоев. — Ўрта бўғин раҳбар кадрларини сайлаш ҳам, молиявий назоратнинг чек усули ҳам, бошқаришнинг цех структураси ҳам ана шу хўжаликда синаб кўрилиб ва мустаҳкам жорий этилгандан сўнг бошқа колхозларга ёйилмоқда.

«Коммунизм» колхозининг иқтисодий ва маънавий базаси тубдан ўзгарди. Бунда колхоз раҳбарлари, мутахассис кадрлар ўртасида жиддий янгиланиш рўй бергани, ишбилармон, обрўли ва тажрибали ёш кадрлар раҳбарлик ўринларига келгани муҳим роль ўйнади. Эндиликда колхоз ривожланишнинг ойдин йўлидан бормоқда.

— Биз бу йил етиштирилган барча ҳосилни машиналар билан териб оламиз, — дейди колхоз раиси Иқбол Икромов. — Хўжаликнинг бошқа ишчи кучлари сабзавот, мева ва полиз маҳсулотларини йиғиб-териб олишга сафарбар этилган. Пахта йиғим-теримининг комплекс механизациялаштирилиши туфайли хўжалик 127 минг сўм иқтисодий самарага эга бўлади. Умуман, янгича усуллар қўлланилаётгани пул-материал харажатларини ўтган йилга нисбатан 200 минг сўмга камайтириш имконини беради.

«Коммунизм» колхози шу райондаги Калинин номли колхоз билан мусобақалашмоқда. Ҳар икки хўжалик вақти-вақти билан қилинаётган ишларни ўзаро текшириб туришибди. Яқинда «Коммунизм» колхозининг бир группа механизаторлари ва мутахассислари Калинин номли колхозда бўлишганида бу ерда пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўрилганини қайд этишди. Хўжаликда 1150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан «оқ олтин» олиш мўлжалланмоқда. Далаларда шунга яраша ҳосил тўпланган. 15 та агрегат билан жами пахтанинг 80 процентини теришга аҳд қилинган. Бу — ҳар бир машина билан камида 170 тонна ҳосил терилади, демакдир. Хўжаликда Ҳанифа Мингбоева, Ғуломжон Абдуллаев, Юнусали Ҳожиаҳмедов бошлиқ бригадаларда айниқса мўл ҳосил етиштирилди. Улар гектаридан 36—39 центнердан пахта йиғиб-териб олишни, ҳосилнинг ҳаммасини машиналарда теришни режалаштиришган. Колхозда 13 та пахтачилик бригадаси коллектив пудрат асосида ишлаяпти.

— Пудрат усулининг иқтисодий самараси катта,— дейди колхоз раиси Шермуҳамад Нуриддинов. — Шу билан бирга, бу усул ҳар бир кишини топширилган ишга юксак масъулият сезиб меҳнат қилишга ундайди. Ана шу сабабли ҳар бир колхозчи кўпроқ ва сифатли ишлашга ҳаракат қиляпти. Масалан, механизаторлардан Ортиқбой Аноров, Умматали Маҳкамов, Абдужалил Йўлдошев, Холмамат Имомқулов мавсумда 180 тоннадан пахта теришга қарор қилишган. Улар ўзлари чигит экиб, ғўзасини парвариш қилган майдонлардаги ҳосилни йиғиб-териб оладилар. Ёз бўйи сифатли меҳнат қилингани сабабли айни ана шу майдонлардаги ғўзалар серҳосил бўлди.

Норин районида қуйи бўғинда вужудга келаётган фойдали ташаббуслар, янгиликлар кўп. «СССР 50 йиллиги» колхозида ҳам бу йил пахта йиғим-теримида бошқача услуб жорий этилди: мавжуд 16 та пахта териш машинаси 3 та терим отрядига ажратилди. Ҳар бир отряд ўртача 280 гектар ерда пахта теради. Терим поток усулида олиб борилиб, дала — бункер — пункт схемаси жорий этилади. Отрядларга пахта териш машиналаридан ташқари дала четларидаги машиналар айланадиган жойларни текислаш, ғўзасини ўриш учун учта бульдозер, учта чизель тракторлари, шунингдек, етарли ишчи кучлари ажратилган. Отрядларга техника хизмати кўрсатадиган группалар эса барча зарур ускуналар ва эҳтиёт қисмлар билан таъминланган кўчма устахоналарга эга, тажрибали механик ва слесарлар бириктилган. Ишни бундай ташкил қилиш Ильич номли колхозда ҳам кенг қўллаб-қувватланди. Хўжаликда пахта йиғим-терими бошлангунга қадар барча ишчи кучлари ва техника мева, сабзавот, полиз маҳсулотларини йиғиб-териб олишга, чорва моллари учун озуқа ҳозирлашга кенг сафарбар қилинди. Қишловга тайёргарлик кучайтирилди. Чорва бинолари ремонти ниҳоясига етказилди.

Бошқа юмушлардан хотиржам бўлиб олган колхоз механизаторлари ва барча ишчи кучлари эндиликда асосий эътиборни пахта йиғим-теримига қаратмоқдалар. Сифат комиссияси пахтанинг тола сифатига жавоб беради. Ана шу мақсадда комиссиянинг роли ва масъулияти айниқса оширилди. Правление қарори билан комиссияга жуда катта ҳуқуқлар берилди. Ҳосилни сифатсиз терган ёки ерга тўкиб кетган механик-ҳайдовчилар ва бундай масъулиятсизликни кўра-била туриб унинг олдини олмаган бригада бошлиқларига нисбатан моддий чора кўриш, масалани колхоз правлениеси ва ҳатто партия комитети муҳокамасига қўйиш ана шулар жумласидандир. Хўжаликда кўпгина бригадаларда етиштирилган ҳосилнинг чўғи аниқлангандан сўнг аввалги мажбуриятлар қайтадан кўриб чиқилди ва қўшимча мажбуриятлар қабул қилинди.

Санобар Ёқубова бошлиқ бригада ана шундай коллективлардан биридир. Бу ерда 82 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33,5 центнердан «оқ олтин» топшириш мажбурияти қабул қилинган эди. 15 сентябрда ўтказилган апробация ҳисоб-китоблари ҳар гектар ерда камида 35 центнер миқдорида пахта тўплanganлигини кўрсатди. Бригада аъзолари шунингдек йиғим-теримни механизациялаш юзасидан олдинги режаларини қайта кўриб чиқиб, жами ҳосилнинг 90 процентини машиналарда териб олишга қарор қилдилар. Пахта агрегатлар билан икки марта териб олинади. Учинчисида эса далага кўрак ва подборка терадиган механизмлар туширилади. Абдураим Эсонқулов, Нурмамат Мираҳмедов бошлиқ бригадаларда ҳам ана шундай тезкорлик усулида ишлашга қарор қилинди.

Районда аниқ режалар билан меҳнат қилинаётган хўжаликлар кўп. Бироқ ҳали ҳам куз иссиғига ишониб, бугунги ишни эртага қўяётган колхозлар ҳам йўқ эмас. Уларда ҳозирги ғанимат кунларнинг қадрига етилмаяпти. Масалан, Карл Маркс номли колхозда ана шундай ҳол содир бўлмоқда. Гарчи бу ерда пахта йиғим-теримини намунали ўтказиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилган ва тасдиқланган бўлса-да, бу тадбирларни амалга ошириш тўғрисида ҳеч ким қайғурмаяпти. Хўжаликда айниқса пахта териш машиналарини мавсумга ҳозирлаш ачинарли аҳволда. 14 та агрегатнинг бункерлари, териш аппаратлари очилиб-сочилиб ётибди. Ҳолбуки колхоз раҳбарлари ҳамма машиналаримиз ремонтдан чиққан, теримга шай, деб рапорт беришган эди. Худди ана шундай сабаб билан ўтган йили жуда оз миқдордаги пахта машиналар билан терилган, пахта тайёрлаш плани бажарилмай қолганди. Қўл терими салмоғи ғоят юқори бўлгани сабабли пахта таннархи ҳам қимматлашиб, ҳар бир центнер ҳосил етиштириш учун 51 сўм сарфланган эди. Бу планда белгиланганидан 7 сўм кўп. Хўжалик раҳбарлари ўтган йилги нуқсонлардан хулоса чиқариб олмаяптилар, қолоқлик ҳамон давом этяпти.

Бундай аҳвол «Победа» колхозида ҳам рўй бермоқда. Бу ерда умуман техникага муносабат ҳозирги талаблар даражасида эмас. Машиналар паркида турли хил механизмлар бетартиб ташлаб қўйилган, ремонт қилинмаган агрегатлар ҳам анчагина. «Ўзбекистон» колхозида эса ҳар йили ҳам машина терими кўрсаткичлари қониқарсиз бўларди. Йиғим-теримга тайёргарликнинг сустлиги ўтган йилги аҳволнинг яна такрорланишидан дарак бериб турибди. Бу ерда машина теримига ажратилган пайкаллардаги ҳосилни қўлда тердириб юбориш одат бўлиб қолган.

— Ўтган йили дастлабки теримдаёқ ҳосилнинг ярмини қўлда теришга мажбур бўлгандик, — дейди бригада бошлиғи Ширмонхон Султонова. — Чунки хўжалик раҳбарлари биздан сўрамай-нетмай кўплаб ҳашарчилар юборишди. Ҳозир машиналар ремонти суст бораётган, йиғим-теримга пухта тайёргарлик кўрилмаётган экан, бу йил ҳам ўтган йилги воқеалар такрорланадими, деб чўчиб турибмиз.

Ҳа, булар район партия ташкилоти ва агросаноат бирлашмаси раҳбарлари айрим хўжаликлардаги мавжуд аҳволдан жиддий хулоса чиқариб олишлари лозимлигини кўрсатиб турибди.

Инсонга ғамхўрлик — бош масала

Норин райони меҳнаткашлари юбилей кунигача пахта топшириш йиллик планини бажаришга қарор қилганлар.

Ҳар бир хўжалик партия ва касаба союз ташкилотлари йиғим-теримни намунали ўтказиш юзасидан социалистик мусобақа шартларини ишлаб чиқишди.

— Колхозимизда социалистик мусобақа якунлари ҳар беш кунда чиқариб борилади, — дейди Калинин номли колхоз раиси Ш. Нуриддинов. — Энг кўп пахта терган группага кўчма Қизил байроқ ва пул мукофоти берилади. Группа ичидаги мусобақа эса ҳар куни якунлаб борилади. Бир кунда бошқаларга қараганда кўп пахта терган механизаторга кўчма вимпел ва 10 сўмгача нархдаги буюмлар тақдим этилади.

Колхозда бригадалар ўртасида ҳам социалистик мусобақа қизғин тус олган. Ҳар ўн кун якунида илғор деб топилган бригада коллективи 100 сўмдан пул мукофоти олмоқда. Иккинчи ўринни эгаллаган бригада эса 75 сўмдан мукофот билан тақдирланаётир. Хўжаликда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажарган бригада 500 сўм пул совринига эга бўлади. Иккинчи ўринда маррага етган бригада эса 300 сўм олади. Шунингдек, бу бригадаларга навбатсиз енгил автомашина сотиб олиш ҳуқуқи ҳам берилган.

Колхоз партия комитети теримчи ва механизаторларга барча шароитларни яратиб бериш учун зарур чораларни кўрди: дала шийпонлари деҳқоннинг иккинчи уйи бўлиб қолди. Бу ерда теримчилар учун пешин пайтида бир марта, механизаторлар учун эса уч маҳал арзон нархда иссиқ овқат тайёрланяпти. Шийпонларда сотувчисиз магазин, аптечкалар бор. Маиший хизмат график асосида кўрсатиляпти. Пахта йиғим-терими бошланиши билан колхоз территориясидаги амбулатория ва олтита фельдшерлик пункти ходимлари хизмат жойини далага кўчирдилар. Район маданият уйи, колхознинг фольклор ансамбли ҳам навбати билан бригадаларда концерт кўрсатяпти. Яна шуни ҳам айтиш керакки, колхоз қишлоғида ҳар соатда 26 киши ювинадиган ҳаммом, 400 ўринли клуб, кексалар чойхонаси ишлаб турибди.

Район партия комитети яқинда ўтказган кўрикда «Коммунизм» колхозида ҳам далада ишлаётганларнинг баракали меҳнат қилишлари ва яхши ҳордиқ чиқаришлари учун барча зарур шароитлар яратиб берилгани қайд этилди.

— Дала шийпонлари иши колхозчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун қайта ташкил этилди, — деди колхоз партия комитети секретари А. Мажидов. — Оммавий-сиёсий ишлар маркази филиаллари, кўчма кутубхона, мувақкат медицина пункти, энг керакли буюмлар билан савдо қиладиган сотувчисиз магазин очилди. Ишдан бўш вақтида хоҳлаган теримчилар шахмат-шашка ўйнашлари, китоб ўқишлари мумкин. Ёшлар учун волейбол майдончалари қурилган. Талаб — битта, у ҳам бўлса теримчи ва механизаторлар кўнгилли ҳордиқ чиқарсинлар-у, бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ пахта терсинлар.

Райондаги Ильич номли, «Октябрь» колхозларида ҳам социалистик мусобақани ташкил этиш ҳамда далада ишлаётганлар учун зарур шароитларни яратиб бериш намунали йўлга қўйилган.

Инсонга ғамхўрлик яхши ташкил этилган ерда пахта йиғим-терими суръати кун сайин ошиб бормоқда. Бироқ инсон омилига эътиборсизлик билан қаралаётган жойларда-чи? Бунинг аксини кўриш мумкин. «СССР 50 йиллиги» колхози партия комитети секретари Кимёхон Ибрагимова ва правление раиси Тўхтасин Бектемиров суҳбат пайтида йиғим-терим мавсуми учун ишлаб чиқилган тадбирлар ҳақида гапиришар экан, дала шийпонлари иши ҳозирги талаблар даражасида ташкил этилганлиги тўғрисида сўзлаб беришди. Гап орасида қишлоқда 360 минг сўм сарфлаб замонавий болалар боғчаси қурилганлигини ва у ерда меҳнаткашларнинг фарзандлари намунали тарбияланаётганини ҳам айтишди.

— Теримчи аёлларимиз фарзандларидан кўнгли тўқ ҳолда ишлашлари мумкин, — деди К. Ибрагимова. — Мактабгача ёшдаги болаларнинг ҳаммаси боғча ва яслиларга тортилган. Ҳар бир дала шийпонида яслилар ташкил этганмиз.

Раис билан партком секретари қайта-қайта тилга олган «намунали» болалар боғчасида бўлдик. Бироқ идорада айтилган гап бу ерга келганда тасдиқланмай қолди. Колхоз раиси ҳам, партком секретари ҳам боғча биноси қуриб, фойдаланишга топширилганидан бери бу ерга бирор марта ҳам келмабдилар. Болалар қандай тарбияланаётганларидан ҳам бехабар эканлар. **Боғча ошхонасини кўздан кечирдик. Менюда гўдакларга нон, чой, конфет, печенье берилиши қайд этилган. Тухум ҳам, гўшт ҳам йўқ. Гарчи колхоз боғида, полизларида мева-чевалар, қовун-тарвузлар ғарқ пишган бўлса-да, ана шу мевалардан боғча болалари баҳраманд эмас.** Биз аҳволдан воқиф бўлганимиздан кейингина колхоз раиси қорамол сўйдириб боғчага гўшт, боғга киши юбориб узум ва олма олдириб келди.

Шу хўжаликдаги 14-бригадада оммавий-сиёсий ишлар қандай олиб борилаётгани билан қизиқдик. Ва ана шунда колхоз партия комитетининг тузган тадбирлари қоғозда қолиб кетаётгани маълум бўлди. Бригадага бириктилган агитаторлардан Холдор Бегимов, Нозим Раҳимов июнь ойидан бери бригада аъзолари билан бирор марта ҳам суҳбат ўтказмаган. Ёқубжон Темиров бошлиқ 4-бригадада ҳам агитатор ва сиёсий ахборотчилар 15 июлда дала шийпонларига келганларича кейин кўринмай кетишган. Ҳолбуки, партком секретари К. Ибрагимова уларни энг тажрибали агитаторлар деб тилга олганди. Бундан колхозда оммавий-сиёсий ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилибди, қабул қилинган қарорлар ижросиз қолмоқда, деган хулоса чиқади ўз-ўзидан.

Куз — энг долзарб фасл. Унинг тиғиз ишларини ташкилий-сиёсий жиҳатдан таъминлашга ҳам алоҳида эътибор талаб қилинади. Кишиларда меҳнатга муҳаббат, завқ ва шавқ уйғота олсаккина теримда суръат ва сифат бўлади. Буни сира унутмаслик керак.

ФОТОЛАВҲАЛАР

● Учқўрғон районидаги «Андижон» колхозининг Д. Йўлдошев бошлиқ бригадаси бу йил ҳар гектар ердан 34 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олишга қарор қилди. СУРАТДА: бригада бошлиғи Дадамирза Йўлдошев, механик ҳайдовчи Турғунбой Ваҳобов ва теримчи Раъно Қосимовалар пахтазорда.

● Янгиқўрғон районидаги Ульянов номли совхознинг боғбон Исмонали Саломов бошлиқ оилавий звеноси узум ҳосилдорлигини гектар бошига 850 центнерга етказишни режалаштирган. Узилган ҳосилнинг 5,5 тоннаси Красноярск ўлкасига жўнатилди. Звено 7 тонна майиз ҳам топширмоқчи. СУРАТДА: оилавий звено аъзоси Муҳаббат Саломовани иш устида кўриб турибсиз.

Ш. Османов, А. Ковтун (ЎзТАГ) фотолари.

Қиш ташвиши — ҳамманинг ташвиши

Наманган аврли шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасида қишга тайёргарлик поёнига етаётир.

Биринчи навбатда қозонхоналар ва иситиш қувурлари ремонтдан чиқди. Цех ва участкалар бинолари қишбоп ҳолга келтирилди. Эшик, деразалар бирма-бир кўриб чиқилди.

— Аммо, — дейди бирлашма бош инженери Х. Халилов, — таъминотдаги узилишлар, баъзи пудратчилар фаолиятидаги сусткашлик туфайли айрим ишлар кечикмоқда. Чунончи «Ферганефтехиммонтаж» трестининг «Стальмонтаж» механизациялашган кўчма колоннаси 10 тонналик қозонхона капитал ремонтини асоссиз равишда чўзиб келмоқда. Мазут ниҳоятда оз юборилаётир. Биз планда кўзда тутилган 450 тонна ўрнига 126 тонна мазут олдик, холос. Тўқимачилик филиаллари ва болалар боғчалари, қозонхоналарни ёқилғи билан таъминлаш талаб даражасида эмас.

Ишчи ва мутахассисларнинг куюниб айтишларича, медицина-санитария қисми хоналарини қишга тайёрлаш зарур ускуналар ва материаллар йўқлиги учун ҳаддан ташқари кечикмоқда. Ахир энг зарур ҳисобланган унитаз, водопровод, душ жўмраклари ҳалигача келтирилмаганлигига нима дейиш мумкин.

Ўтган йили область уй-жой коммунал хўжалиги ходимлари қатор қийинчиликларни бошдан кечирдилар. Яхшиямки, қиш у қадар қаттиқ бўлмади. Бу баъзи боқибеғам раҳбарларнинг айбини бекитиб кетган тасодиф бўлди. Уй-жой бинолари, маданий-маиший хизмат объектлари қишга зарур даражада тайёрланмаганлиги, «Марказ» қозонхонасининг аниқ маромда ишламаганлиги кўпгина норозиликларни келтириб чиқарди: хонадонлар, корхоналар, муассасалар етарли даражада иссиқ бўлмади.

Ана шу аччиқ сабоқ туфайли бу йил қишга тайёргарлик барвақт ўтказилиши, барча иситиш системалари мавсумга бекаму-кўст тахт қилиниши лозим эди. Хўш, ҳозир аҳвол қандай?

Аввало, авария ҳолатидаги 28 километрли иссиқлик тармоқларини реконструкция қилиш зарурати бор. Бироқ маҳаллий Советлар зарур маблағ ва ишчи кучини шу ишга жалб этиш масаласи билан жиддий шуғулланаётгани йўқ. Таъминотдаги узилишларни айтмайсизми? Моддий ресурслар билан таъминлаш масаласи ўта сусткашлик билан ҳал этиляпти.

Ҳозирги пайтда иссиқлик корхоналари тармоқлари уй-жой ва корхоналар биноларини мавсумга тайёрлаш юзасидан 214 тонна қувур, арматура ва бошқа материаллар етишмаяпти.

Энг ачинарлиси шундаки, областдаги 284 та иссиқлик қозонхонасидан (агросаноат бирлашмаларига қарашли қозонхоналар ҳисобга олинмаганда) бор-йўғи 179 таси қишга тайёрланган холос. Булар ҳам кўнгилдагидек эмас. Бу масалада, айниқса, область халқ маорифи, соғлиқни сақлаш бўлимлари ниҳоятда сусткашликка йўл қўймоқдалар. Чодак кони, Уйчи темир бетон буюмлари заводи, нотўқима газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаларида қишга тайёргарлик кечикяпти. Бунинг устига зарур миқдордаги ёқилғи ҳам ташиб келтирилмаган.

Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасидаги аҳвол ҳам ташвишли бўлиб турибди. Қозонхоналарнинг тенг ярмига ҳали қўл урилмаган. Бундан маълумки, бирлашма зонасидаги уй-жойлар, маданий-маиший объектлар бинолари қишда яна совуқ ҳолича қолади. Бу ерда ремонтда керак бўладиган 65 тонна қувурнинг атиги 30 тоннаси келтирилган холос.

1-«Узагропромстрой» трестининг Наманагандаги 139-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колоннасида қишга тайёргарлик бўйича ҳеч қандай иш қилинмаган. Талабимизга мувофиқ мутасаддилар ўтган йилнинг 20 ноябрида (?) тасдиқланган тадбирларни кўрсатишди. Бинолар ва ускуналарни қишга тайёрлашга ҳали қўл урилмаган. Ишчиларни иссиқ кийимлар билан таъминлаш ҳақида ҳеч ким ўйлаб ҳам кўрмаган.

Биз областнинг қаерида бўлмайлик, ҳамма жойда табиий газ танқислиги ҳақида норози бўлиб гапиришди. Норин, Учқўрғон, Уйчи районлари эса ҳалигача табиий газ билан таъминланмаган.

Анчагина жойларда газ билан таъминлаш воситалари кўп йиллардан буён ремонт қилинмаган, шу йил кўзда тутилган 36 та тадбирдан атиги 13 таси амалга оширилган, холос.

Область ёнғинга қарши кўнгилли жамияти тутун ўтказиш ва вентиляция каналларини кўриб чиқиш графигини барбод этмоқда. 50 минг дудбурон ва вентиляция каналининг атиги 38 мингтаси текширилган, холос.

Косонсой, Уйчи, Чортоқ, Янгиқўрғон районлари ва Наманган шаҳрининг маълум уй-жой кварталларига газ ниҳоятда кам босимда берилмоқда.

Наманган, Уйчи, Косонсой паррандачилик фабрикалари, уйсозлик комбинатининг марказий қозонхонаси, Наманган шаҳридаги қатор саноат корхоналарида ёнилғи жуда ҳам оз миқдорда ташиб келтирилган. Кўпчилик корхона ва ташкилотларда мазут ва бошқа ёқилғини сақлаш, улардан фойдаланишда қўйиладиган талаблар бузилмоқда.

Юқорида айтилганлардан хулоса шуки, саноат корхоналари, маданий-маиший объектлар, уй-жой кварталларини 1987—1988 йиллар қиш мавсумига тайёрлаш юзасидан область партия комитети, область ижроия комитетининг қарорлари, Ўзбекистон ССР партия-хўжалик активи йиғилишининг кўрсатмаларини тўла бажариш зарур.

Газета кунларида Наманган области меҳнаткашлари йил бошидан Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун кўп, сифатли меҳнат қилганликлари, улар йилни яхши натижалар билан якунлаш учун шу дамларда куч-ғайратни янада ошираётганликлари гувоҳи бўлдик. Яққол кўриниб турган ютуқларга бироз соя ташлаб турган камчиликлар ва нуқсонлар қанчалар тез бартараф этилса, муваффақиятлар янада салмоқли бўлади.

Саҳифа материалларини «Совет Ўзбекистони» газетаси махсус мухбирлари Т. НАЖМИДДИНОВ, Р. ТУРСУНОВ, С. ЖЎРАЕВ, Ш. ХОЛМИРЗАЕВ, «Наманган ҳақиқати» газетаси мухбирлари Ҳ. ЖАМБУЛОВ, Н. АБДУЛЛАЕВ, «Наманганская правда» газетаси мухбири Д. МИРЗАЕВлар тайёрладилар.

ОКТЯБРЬ 70

ЯГОНА ОИЛА ТУЙҒУСИ

Иркутск областида Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари бир ҳафта давом этди. Ана шу кунлар ичида дўстлар сидқидилдан самимий кутиб олдилар, ёмғир қуйиб турган очиқ майдонларда ҳам, ажойиб маданият саройларида ҳам олқишлар остида концертлар қўйилди. Индустриянинг улкан корхоналаридан, юзаки қараганда унча кўримсиз бўлган, аммо ниҳоятда кўркам табиатдан, сибирликларнинг шодиёна меҳмоннавозлигидан олинган таассуротлар ховури босилиши учун анча вақт талаб этилади. Бу ҳали олдинда, лекин битта энг муҳим, энг асосий ҳис-туйғу кучайди — Советлар мамлакати ягона оиласидаги икки қардош халқнинг байрами бир-бирини маънавий жиҳатдан бойитишга кўмаклашди, дўстлигимиз ва ҳамкорлигимизнинг бундан буёнги бош йўлини белгилаб олишга ёрдам берди.

...Ангарскда, Тайгадаги сокин ва мусаффо Китой дарёси бурилиб кетган жой.

СССР Давлат мукофоти ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати, қорақалпоқ ёзувчиси Тўлепберген Қаипбергенов бу ажойиб табиатга маҳлиё бўлиб қолди. Хушрўй аёл — сибирлик машҳур прозаик Алла Конова умумий кайфият оғушида дарёнинг шивирлашига қулоқ солиб турарди. Сокинликни бузишни ҳеч ким ўзига эп кўрмасди. Кечқурун, Ангарскдаги ҳамкасблари билан учрашувдагина Т. Қаипбергенов Китой дарёси соҳилида нималар тўғрисида хаёл сурганини гапириб берди.

— Қорақалпоғистон, Ўрта Осиё, Сибирь — чўл, ўтиб бўлмас ўрмонлар, йўлсиз жойлар... Чор ҳукумати номақбул кишиларни марказдан минглаб километр олисда бўлган шу ерларга сургун қилган. Аммо айни ўша илғор фикрдаги кишилар эркинлик, тенглик, қардошлик ғояларини маҳаллий аҳоли онгига етказишган, — деди учрашувда Т. Қаипбергенов. — Айни ўша кишилар бизнинг ягона ва бузилмас иттифоқимизда ажойиб самаралар берган куртакларни ундиришган эди. Ҳозир ёзувчининг роли ҳар қачонгидан кўра ошди. Воқеаларни чеккадан туриб кузатувчи эмас, балки мушкулликлар вужудга келаётган жойларда бўлиш, ўз истеъдоди, маҳоратини келгуси авлодлар тарбиясига сарфлаш, табиатни сақлаб қолиш учун, шахснинг ахлоқий софлиги учун курашиш — ёзувчининг бурчидир. Ёзувчи — жамоат арбоби. У ўзи учун тўқиб чиқарилган қандайдир муаммолар доираси билан чекланиб қололмайди. Бир-бирини доимо бойитиб туриш, мулоқот зарур. Сибирда Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларининг асосий мақсадини айни мана шунда деб биламан.

— Мен ҳеч қачон Қорақалпоғистонда бўлмаганман, аммо уни ўз юртим деб ҳисоблайман, — деган фикрни билдирди Алла Конова. — Ватаннинг кўз илғамас кенгликлари — айни вақтда бутун жамиятимизнинг ҳам, алоҳида ҳар бир совет кишисининг ҳам бебаҳо мулкидир. Биз Ўзбекистон вакиллари билан саноқли соатларгина бирга бўлдик. Аммо уларнинг Байкал, Тайга дарёларининг экологик ҳолати учун ташвишланаётганликлари чин қалбдан чуқур англаб етилган ташвиш эканлигини тушуниб олиш учун ана шу соатлар кифоя қилди. Биз, сибирликлар ҳам Орол денгизи қуриб кетаётганлигини қайғу-алам билан кузатиб турибмиз. Ҳамкасбларимизнинг Орол тўғрисида шеърлар, ҳикоялар тўпламини ва публицистик асарлар яратишда қатнашиш тўғрисидаги таклифига шоир ва ёзувчиларимиз бажонидил қўшилдилар. Табиатнинг шу дурдонасини сақлаб қолиш учун ўзимизга боғлиқ бўлган ҳамма ишни қиламиз.

Областнинг ғарби ва шарқига, шимоли ва жанубига самолётлар, автобуслар, катерларда юзлаб километр йўл босилди. Братск, Ангарск, Усть-Ординский, Черемхова, Усолье-Сибирскоеда ўнлаб учрашувлар ўтказилди... Республика вакилларининг биронтаси ҳам йўл юриб хориш нималигини билмади. Таассуротларнинг янгилиги, меҳмондўст мезбонларнинг шодиёна кутиб олиши ва дилкашлиги ҳар бир янги кунни унутилмас воқеалар билан тўлдирди.

Кўпдан-кўп мисоллардан бирини келтирамиз. Бурятларнинг ёз фасли жуда қисқа бўладиган олис Усть-Ординский автоном миллий округида меҳмонларни маҳаллий фольклор ансамбли қўшиқ ва рақслар билан кутиб олди. Совуқ ёмғир эзиб ёғаётган эди. Енгилгина, ҳарир либосли «Баҳор» қизлари аввалига ўзларини зонтиклар остига олиб плаш кийиб турдилар. Лекин узоқ чидаб тура олмадилар: рақсга тушиб кетдилар, меҳмонларни ҳам, мезбонларни ҳам даврага тортдилар. Ўз-ўзидан шундай бўлиб кетди. Ахир азиз дўстлар шундай учрашадилар-да. Ўша куни машҳур коллектив рақкосалари Эхирит-Булагат районидаги Ленин номли колхозда бир неча концерт қўйиб бердилар.

Иркутскка бора туриб, йўлда биз қизлардан: чарчаганингиз йўқми? — деб сўрадик.

— Бироз чарчадик, — деб жавоб қилди табассум билан барча учун Нурхон Зулунова. — Лекин ишонаверинг, бу ерда қаердадир чет элдагига қараганда рақс тушиш анча енгил ва ёқимли эди. Ҳа, бу ерда жуда яхши заллар, кенг саҳна майдонлари йўқ. Аммо сибирликлар бизни самимий кутиб олиб, рақсларимиз ниҳоятда манзур бўлганлиги олдида булар ҳеч гап эмас.

— Сиз буни нима билан изоҳлайсиз?

— Бизнинг томошабин, шу жумладан сибирлик томошабинлар ҳам қуруқ кузатувчигина бўлиб қоладиган Ғарбдаги ҳар қандай томошабинга қараганда анча эҳтирослидир. Мен бу ерда рақсга тушганимда сибирликларга ўзбек халқ рақси нақадар тушунарли эканини сездим. Сибирнинг қаттиқ табиатидан анча вазмин, камгап бўлган, маданият марказларидан олисда жойлашган Усть-Ординский аҳолиси бизнинг келишимизни чинакам байрамдек қабул қилди. Биз ҳам шу байрамга муносиб бўлишимиз керак эди.

...Ўзбекистон билан Ангара бўйигача тўппа-тўғри масофа салкам 4 минг километрга боради. Совет ҳокимиятининг тонготарида бошланган маданий ва иқтисодий алоқалар эндиликда мустаҳкамланиб, кенг қулоч ёзди, жилғадан қудратли, азим дарёга айланди.

Ўзбекистон комсомолининг юзлаб вакиллари инженерлик ечими жиҳатидан беқиёс Братск тўғонини барпо этдилар. Тошкентликлар ва фарғоналиклар, бухороликлар ва қўқонликлар Братск алюминий заводи ва целлюлоза-қоғоз комбинати каби улкан саноат корхоналарини қуриб, «Ангарскнефтеоргсинтез» Бутуниттифоқ бирлашмасининг корпусларини бунёд этдилар, Иркутск области территориясидан бошланадиган Байкал-Амур темир йўл магистралини ётқиздилар.

Сибирликлар ўша унутилмас 1966 йилда вайрон бўлган Тошкентга биринчилардан бўлиб ,қардошларча ёрдам қўлини чўзган эдилар...

Кўркам Ангара соҳилидаги шаҳарда Ўзбекистон вакилларининг «Ангарскнефтеоргсинтез» бирлашмаси ишчиси Шерали Бўлишев билан унутилмас учрашуви бўлиб ўтди. Бу йигит Байкал атрофида ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаган эди. Шу ерда у икки юзи қип-қизил сибирлик қиз билан танишиб қолди. Ёшлар оила қуришга аҳд қилдилар. Шерали ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаб бўлгандан кейин комсомол йўлланмасига мувофиқ рафиқаси билан Ангарскка келди.

— Мени бу ердагилар ҳазил билан «сибирлик ўзбек» деб аташади, — дейди Шерали. — Узоқ давом этадиган қиш ва қаҳратон совуққа кўникиш осон эмас. Лекин қирқ даражали совуқда юриб, ўрмонда чанғи учаверганингдан кейин унча кўримсиз бўлиб туюлган бу табиат қалбингдан жой олади. Уч фарзандим — Ольга, Елена ва Рустам ўсиб улғайишмоқда. Яшашим чакки эмас, тўрт хонали квартирам бор, ишим ҳам ўзимга ёқади. Қадрдон Олмалиқ билан алоқани узганим йўқ: отпускада оилам билан ўша ёққа борамиз. Ўзбекистонга келганда шуни айтиш керакки, мен ҳар куни Фарғона ва Чирчиқдаги ҳамкасбларим билан «муомала» қилиб тураман — республика заводлари химиявий хом ашёси билан ишлайман.

Шерали Бўлишевнинг тақдири кўпгина юртдошларимизга хосдир. Қардошларча ўзаро ёрдам намуналари ҳам худди шундай ўхшашдир.

Аммо ҳаёт бир жойда қотиб қолмай, шиддат билан олға ҳаракат қилиб бормоқда, кўпдан-кўп иқтисодий, социал ва маданий масалаларни ҳал этишга сифат жиҳатидан янгича ёндашувни тақозо этмоқда.

Ҳозир шу нарса равшанки, бир регион доирасидан чиқмай туриб, барча мавжуд муаммоларни бартараф этиш мушкул. Қардош республикаларни кооперациялаш, мустаҳкам иқтисодий ва маданий алоқалар зарур. Бунда кампания тусидаги эмас, балки узоқ муддатли мулоқотлар зарур. Учрашувлар вақтида мезбонлар ҳам, меҳмонлар ҳам: сибирлик адиблардан М. Сергеев, А. Шастин, С. Китайский, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Асқад Мухтор, композитор Сайфи Жалил ҳамда бошқа адабиёт ва санъат арбоблари бунга кўп эътибор бердилар.

...Усолье-Сибирское. Бир вақтлар инсон қадами етиши қийин бўлган олис Тайгадаги овлоқ жой кенг, катта кўчалари, кўп қаватли бинолари, ёпиқ стадионлари ва сузиш ҳавзалари бўлган замонавий марказ қиёфасини олмоқда.

— Бизда меҳнатга қобилиятли аҳолининг етишмаётганлиги энг биринчи муаммо бўлиб қолмоқда, — деди меҳмонлар билан суҳбатда Усолье-Сибирское шаҳар ижроия комитетининг раиси Василий Пушкарев. — Ўлкада табиий бойликлар, айниқса ёғоч-тахта кўп. Бироқ иқлим шароитлари мураккаблиги сабабли биз кўпгина масалаларни ҳал эта олмаяпмиз. Бухоро қурувчилари билан тузилган шартнома сибирликларга ҳам, республика меҳнаткашларига ҳам фойдалидир.

Буни изоҳлаб бераман. Ўтган ёзда районимизда ёнғин чиқди. Саккиз минг гектар жуда яхши ўрмон қисман ёниб кетди. Бироқ Ўзбекистоннинг қурилиш индустрияси ниҳоятда муҳтож бўлган жуда соз дарахтлар қолган эди. Шартномада ўзбекистонлик бригадалар дарахтларни қирқиб, кундаков қилишлари ва ерни экин экиш учун яқин атрофдаги хўжаликларга топширишлари кўзда тутилган. Ана шу имзоланган ҳужжатга асосан аъло даражадаги ёғоч-тахта Бухоро областига жўнатилмоқда.

Вахта методи бу ишдаги энг самарали йўлдир. Бу метод «демографик камчиликлар» ўрнини қисман қоплаш, ниҳоятда катта территорияларни ўзлаштириш имконини беради. Ўзбекистон вакиллари ҳам мана шу масалаларни ҳал этишлари лозим. Улар бир неча ой мобайнида Иркутск области районларида ишлайдилар. Уларга барқарор иш ҳақи гарантияланган. Белгиланган муддат тугагандан кейин улар уйларига қайтишади. Сибирликларнинг манфаатдорлиги ҳам бежиз эмас. Ангара бўйида ёниб кетган ва эски ўрмонларнинг территориясини тозалаш учун куч ва ресурслар етишмаяпти. Келгусида бу ерда янги массивлар барпо этилади ёки ерларни экин экишга тайёрлашади.

Осмон ҳам, сув сатҳи ҳам ёрқин зангори тусда... Байкал ўзининг гўзаллиги ва улуғворлиги билан кишини ҳайратда қолдиради. Осойишталикка қулоқ тутиб, Тайга атрофидаги ҳаводан нафас олар экансиз, «Байкал ҳаракати» қатнашчиларининг нима учун ташвишланаётганлигини англай бошлайсиз.

Ўнлаб километр масофадан аниқ кўзга ташланаётган нариги соҳил узра Байкал целлюлоза-қоғоз комбинати трубаларидан чиқаётган кўкимтир пардага кўзингиз тушади. Комбинат чиқиндилари биллурдек мусаффо сувни булғамоқда. Беихтиёр Валентин Распутиннинг Ўзбекистон ёзувчилари билан учрашувда айтган сўзларини хотирлайсан, киши.

— Байкални қутқаришга оид муҳим ва ўз вақтида қабул қилинган қарорлар маҳкамачилик ботқоғига кўмилиб кетди. Бизнинг «Байкал ҳаракати»миз ҳар қандай тўсиқларга қарамай, йил сайин тобора янги-янги тарафдорлар орттирмоқда. Ҳозирча озроқ иш қилинди. Кўл қалтис аҳволда турибди. Целлюлоза-қоғоз комбинатини дарҳол ёпиш керак.

Ҳамкасбларнинг суҳбати адабиёт ва санъат доирасидан чиқиб, кўпгина мавзуларни ўз ичига олди. Ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, театр арбоблари қайта қуриш тўғрисида, жамиятда етилган ва фақат биргаликдагина ҳал этиш мумкин бўлган проблемалар тўғрисида гаплашиб олдилар. Бу ерда, Байкал соҳилларида ана шу фикрлар алоҳида мазмун касб этди: адабиёт ва санъат кунларининг ҳар бир қатнашчиси жамиятимиз бойлигини сақлаб қолиш учун шахсий масъулиятини ҳис этди.

«Байкал ҳаракати»нинг қатнашчилари ўзларининг навбатдаги кенгашини шошилинч ёрдамга муҳтож бўлган Севан кўлида ўтказишни режалаштирмоқдалар. Сибирликлар Орол денгизининг нохуш тақдирига бепарво қололмадилар. Улар денгиз ортиқ кута олмайди, дарҳол ҳаракат қилиш керак, деган якдил фикрни айтдилар. Яқин кунларда Валентин Распутин Оролга келиб, денгиз тўғрисида туркум очерклар ёзиш ниятида. Бундан мақсад мана шу жиддий муаммога жамоатчилик фикрини жалб этишдан иборатдир.

— Мен русман ва ўзимга яқин, тушунарли нарсалар тўғрисида ёзаман, дейди В. Распутин. — Аммо мен бошқа халқларнинг анъаналарини қадрлайман ва эъзозлайман. Орол бошига тушган кулфатга бефарқ қарай олмайман. Орол фожиаси — менинг кулфатим ва барча сибирликларнинг кулфатидир.

Ижодий суҳбатлар, мунозаралар, концертлар бўлиб ўтди. Ўзбекистон делегацияси Сибирь диёрида бўлган барча кунлар воқеаларга бой бўлди. Ҳамма нарсада сибирликларнинг меҳмондўстлиги сезилиб турди: кўчалар ранг-баранг байроқлар ва транспарантлар билан безатилган, коллективларимиз ва солистларимизни қизғин қарсаклар билан кутиб олишди, адабиётшунослар ва музикачиларнинг фикрлашувларига катта эътибор берилди. Ангара дарёси соҳилидаги атиргул чаманларидан кўзимиз қувонди. Биз адиблар, маданият арбоблари, ишчилар билдирган фикрларга кўп жой ажратаётганимиз бежиз эмас. Ён дафтарлар, магнитофон ленталари улар билдирган фикр-мулоҳазалар билан тўлиб-тошган. Бизнинг саволларимизга қайтарилган жавобларда одамларнинг Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги нишонланадиган йилда ўтказилган мана шу шонли воқеага муносабати ёрқин намоён бўлмоқда. Ўзбекистон ССР маданият министри Ў. Р. Умарбеков шундай ҳикоя қилади.

— Келгуси йилнинг ўзидаёқ Ўзбекистонга Иркутск қўғирчоқ театри гастролга келади. Ўз навбатида бизнинг область ижодий коллективларимиздан бири Сибирга боради. Иркутск ёш томошабинлар театри ҳам Ўзбекистонга келишга таклиф этилган.

Режиссёрлар айрибошлаш алоқаларни кенгайтиришда муҳим ишдир. Сибирь мавзуидаги спектаклни саҳналаштириш учун Иркутск драма театрининг бош режиссёрини Тошкентга таклиф этишни мўлжаллаяпмиз. Ўз навбатида унинг тошкентлик ҳамкасби Иркутскда ўзбекистонлик авторнинг пьесасини саҳнага қўяди. Аммо бунинг учун биз Сибирь томошабинларига нимани таклиф қилишимиз мумкин, деган муҳим проблемани ҳал этишимиз керак. Ўзбек пьесалари анчагина, бироқ улар Ангара соҳили аҳолисига тушунарли бўлармикан? Иркутскда саҳнага қўйиладиган пьеса республикамизга хос муаммолар тўғрисидаги, аммо ҳар қандай кишини бефарқ қолдира олмайдиган замонавий асар бўлиши лозим.

Ўтган йили Самарқанд опера ва балет театри Иркутскда гастролда бўлган эди. Сибирликлар гастроллар зўр муваффақият билан ўтганлигини айтишди.

— Бу алоқаларни ривожлантириш ва кенгайтириш зарурлигидан яна бир бор далолат беради. Мунтазам театр айирбошлаш рус ва ўзбек халқлари маданиятларини бойитишга кўмаклашади. Бу эса актёрларимизнинг ўсишига, ўз маҳоратларини такомиллаштиришига янги омил бағишлайди. Иркутскдаги томошабинлар ўзига хос хусусиятга эга эканлигига ишонч ҳосил қилдим. Шуни тўғридан-тўғри айтиш керакки, Сибирь театрларининг репертуари бизнинг репертуаримизга қараганда анча ранг-барангдир. Сибирь театрлари репертуарида жаҳон классик асарлари, замонавий драматургия устун даражададир.

Рўй-рост айтадиган бўлсак, театрларимиз кўпинча план кетидан қувиб, бўш спектаклларни саҳнага қўймоқдалар. Томошабинлар енгил-елпи пьесаларни кўришга ўрганиб қолганлар. Шунинг учун ҳам баъзида яхши спектакллар саҳнага қўйилганида залда одамлар кам бўлишига ачинасан, киши. А. Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет катта театри симфоник оркестрининг концертини иркутскликлар қизғин кутиб олганликларини, улар опера қўшиқчиларимизнинг номерларини зўр эътибор билан тинглаганликларини мамнуният билан эсга оламан.

Ангара соҳилига қилинган сафар шахсан мен учун кўпгина тўлқинлантирувчи саволларга жавоб топиш имконини берди. Биринчидан, томошабинни тарбиялаш зарур, бу ишга энг яхши ижодий коллективларни жалб этиш, жаҳон ва Ватанимиз классик асарларини пропаганда қилиш учун вақт ва маблағни аямаслик керак. Иккинчидан, театрлар ишини томоша залидаги ўринларга қараб, ғалати планлаштиришдан воз кечиш керак. Энг муҳими эса, ҳозирнинг ўзидаёқ орадан беш-ўн йил кейин асосий томошабин бўлиб қоладиган авлод билан иш олиб бориш керак.

Шарқдагилар сибирликларнинг саховати ва меҳмондўстлигига ҳавас қилсалар арзийди. Лекин бу ёрқин, бетакрор байрам кайфияти бошқачароқ учрашувлардан бир мунча хиралашди. Биз Иркутск областининг шаҳарлари ва ишчи посёлкаларидаги бозорларда қовун, тарвуз, нок сотиб ўтирган «юртдошларимизни» учратдик. Бу маҳсулотларнинг нархини эшитиб ёқангизни ушлайсиз.

Ангарскдаги бозор марказий кўчалардан бирига жойлашган. Одамлар гавжум бўладиган жой. Табиийки, бу ерда бошланган байрам тўғрисидаги афишаларга кўзингиз тушади. Айни ана шу афишалар қаршисида шундай «коммерсантлар»дан бири қулай жойлашиб олган. У фотоаппаратларимизни кўргандан кейингина юртдош эканлигимизни тан олди ва майда қадам ташлаб юриб келди. Аввалига бизларга тарвузни саккиз сўмга бермоқчи бўлди, лекин арзонлаштириб юборишдан чўчиб, 15 сўм деб туриб олди. Бу одамлар қаерда ишлашади? Улар қандай қилиб, шунча олис жойга полиз-сабзавот маҳсулотлари ва меваларни олиб келишнинг уддасидан чиқишади. Нима учун улар сотаётган маҳсулот эндигина боғ ёки полиздан олиб чиқилгандек? Нега рефрижератор составлари колхоз ва совхозларимиз етиштирган қовун-тарвузлар, помидорлар, бодрингларни эзилган, сўлиган аҳволда олиб келади? Афсуски, биз бу саволларга жавоб ололмадик...

Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари доирасида ўтказилган концертлар, виставкалар ва кинофестивални салкам ўттиз минг сибирлик томоша қилди. Меҳмондўст мезбонлар ўзбек, қрим татар, корейс, уйғур коллективларининг ижоди билан танишишга муваффақ бўлдилар. Республиканинг чинакам интернационал маънавий мулки Ангара соҳили меҳнаткашлари қалбига яқин ва тушунарли бўлди.

Ўзбекистонликларнинг Улуғ Октябрь 70 йиллиги арафасидаги ижодий ҳисоботи серқуёш ўлкамиз истеъдодининг бутун ранг-баранг қирраларини яққол намойиш қилди. Тугаган дўстлик байрами икки қардош республика халқларини яқинлаштиришга ҳисса қўшди.

Олдинда Ўзбекистон диёрида янги-янги учрашувлар бор. Бу шунчаки илтифотли жавоб визитигина эмас. Республика меҳнаткашлари сибирликларнинг ижоди билан танишиш имкониятига эга бўладилар. Ангара соҳилида ажойиб рақс ва фольклор коллективлари бор ва у ерда жаҳонга танилган адиблар ва музикачилар яшаб, ижод қилмоқдалар.

Бир сўз билан айтганда, Сибирь областидаги Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари ўзбекистонликлар ва сибирликларнинг бир-бирларини яқиндан билишларига, қардошлик алоқаларининг мустаҳкамланишига ёрдам берди.

Иркутск — Тошкент

С. ГРЕБЕНЮК,
Л. ЛЕВИН,
ЎзТАГ махсус мухбирлари.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

ТВ — ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА — ТВ

28 сентябрь, душанба

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Футбол шарҳи. 10.05 — «Қизалоқ фильмда ўйнашни хоҳлайсанми?». Бадиий фильм. 11.25 ва 16.25 — Янгиликлар. 16.35 — Қайта қуриш прожектори. 16.45 — Салом музика. 17.30 — Истеъдод. 18.00 — Сиз бунга қодирсиз. 18.45 — Футбол шарҳи. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Жадаллаштириш ва қайта қуриш. 20.00 — «Достигаев ва бошқалар». Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Фильм-спектаклнинг давоми. 23.10 — «Мухтор Авезовнинг бахти». 23.55 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Итальян тили. 11.05 — Фан ва турмуш. 11.35 — Тарих. 12.00 — Д. Дефо ва унинг «Робинзон Крузо» китоби. 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 13.05 — «Карусель». Бадиий фильм. 14.15 — Ўқитувчига музика сабоғи. 15.10 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 19.45 — Халқаро панорама. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Музикали экспромт. 21.00 — Футбол шарҳи. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Онам эрга тегди». Бадиий фильм. 23.35 — Янгиликлар. 23.40 — Волейбол. Европа чемпионати.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Ватанимни шарафлайман. 7.30 — Ахборот 7.50 — Салом, кичкинтойлар. 8.00 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — Болалар учун фильм. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Қизиқарли математика. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Болалар учун концерт. 18.45 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Ижод саҳифалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ў. Нуралиев ва М. Бойматовалар куйлайди. 21.30 — Время. 22.05 — Эртага — премьера. 23.15 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.40 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 20.15 — Тенгдошлар. 21.15 — Телефильм. 21.30 — Время. 22.05 — **Душанба.** 22.05 — «Алибобо ва қирқ қароқчининг саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-серия.

29 сентябрь, сешанба

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.35 — «Достигаев ва бошқалар». Фильм-спектакль. 11.55 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Кинoочерк. 17.15 — Қувноқ стартлар. 18.00 — Илмий-оммабоп фильм. 18.20 — Нидерландия телевидениесининг программаси. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — «Рембрандт». Бадиий фильм. 23.55 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 12.35 — Тарих. 12.05 — Рус тили. 13.05 — «Онам эрга тегди». Бадиий фильм. 14.25 — Ворошиловград телевидение студиясининг программаси. 15.45 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Мотоспорт. Халқаро мусобақалар. 19.45 — «Революцияга бахшида умр». Н. Островский. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — Телефильм. 23.10 — Янгиликлар.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар». 8.00 — Совет Ўзбекистони шаҳарлари. 16.45 — Телефильм. 16.55 — «Мангу барҳаёт». Телеспектакль, 1-қисм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Инсон болаликдан бошланади. 19.00 — Футбол. СССР кубоги. 1/8 финал. «Пахтакор» — «Жальгирис». Танаффусда — Ахборот. 20.50 — Ахборот. 21.10 — Музикали дастхат. 21.30 — Время. 22.00 — 1987 йил пахта йиғим-терими. 22.25 — «Нафосат».

ЎзТВ-II. 19.40 — «Махсус фикр». Бадиий фильм. 21.00 — Давлат қабули — давр талаби. 21.30 — Время. **Душанба.** 22.00 — Юбилей йили пахтаси. 22.40 — «Алибобо ва қирқ қароқчининг саргузаштлари». Бадиий фильм, 2-серия.

30 сентябрь, чоршанба

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Мультфильм. 9.55 — Ҳайвонот оламида. 10.55 — Қувноқ стартлар. 11.40 ва 16.25 — Янгиликлар. 16.35 — Қайта қуриш прожектори. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 17.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.00 — Сиз яратган боғ. 18.30 — Дунё воқеалари. 18.30 — Дунё воқеалари. 18.45 — Хитойнинг миллий байрами — Республика эълон қилинган кунга. 19.45 — «Вазифасини бажарувчи». Бадиий фильм. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. Европа кубоклари. Танаффусда — Дунё воқеалари. 24.00 — Телетомошабин ҳамроҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Жамиятшунослик. 10.05 — Немис тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Н. В. Гоголь. «Тарас Бульба». 12.05 — Илмий-оммабоп фильмлар. 13.10 — Қишлоқ янгиликлари. 14.10 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 14.50 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Музикали киоск. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.20 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.35 — Ҳамдўстлик. 21.05 — Телеочерк. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — «Кумуш кўл афсонаси». Бадиий фильм. 23.35 — Янгиликлар. 23.45 — Ҳужжатли фильм. 00.10 — Волейбол. Европа чемпионати.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ота-оналарга болалар ҳақида. 8.10 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — Телефильм. 17.05 — «Мангу барҳаёт». Телеспектакль. 2-қисм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Бойчечак. 19.00 — Янги ҳосилни яхши асрайлик. 19.30 Ахборот. 19.50 — Ўзбекистонда Украина ССР адабиёти ва санъати кунлари ҳақида кўрсатув. 20.25 — Музикали танаффус. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Б. Ҳамдамов куйлайди. 21.30 — Время. 22.00 — «Санъат усталари». Лутфулла Назруллаев. 23.00 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.40 — Дўстлик қўшиқлари. 20.10 — Ритмик гимнастика. 20.30 — «Нон таъми». Қўшма рейд. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. **Фрунзе.** 22.00 — «Лондонлик киши». Бадиий фильм.

1 октябрь, пайшанба

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Мультфильм. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.55 — Фильм-концерт. 11.40 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Қайта қуриш прожектори. 16.55 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 17.25 — Ҳужжатли фильм. 18.15 — Концерт. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 18.55 — Дунё воқеалари. 19.10 — Футбол. Европа кубоклари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — Дунё воқеалари. 23.45 — Халқаро музика кунига.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишиш. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 — Илмий оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Биология. 12.00 — Н. Асеев поэзияси. 13.05 — «Кумуш кўл афсонаси». Бадиий фильм. 14.40 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.10 — Янгиликлар. 15.20 — Грузия телевидениесининг программаси. 18.35 — Янгиликлар. 18.40 — Спидвей. Халқаро мусобақалар. 19.10 — Ритмик гимнастика. 19.40 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.50 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Кечир мени, Алёша». Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Ҳужжатли фильм. 17.25 — Рус тили — армия хизматига чақирилувчиларга. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Болалар учун фильм-концерт. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Украина телевидениесининг программаси. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Совет Ўзбекистони композиторлари. 21.30 — Время. 22.05 — Музикашуносларнинг III Халқаро симпозиуми.

ЎзТВ-II. 19.40 — Фильм-концерт. 20.40 — Реклама. 20.50 — Совет турмуш тарзи. 21.30 — Время. **Душанба.** 22.05 — Юбилей йили вахтаси. 22.45 — Келин-куёвларга маслаҳатлар.

2 октябрь, жума

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.35 — «Вазифасини бажарувчи». Бадиий фильм. 11.10 — Акс садо. 11.45 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Қайта қуриш прожектори. 16.55 — «Зимородок». Бадиий фильм. 18.20 — Истеъдод. 18.35 — «Яқин Шарқ: бу ҳаммага дахлдор». Женевадаги телемунозара. 19.35 — Севимли Ватаним менинг. 19.40 — Телеочерк. 20.00 — Ўқитувчилар кунига. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Танишинг: ёш кинематографчилар. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.50 — Тунги информацион-музикали программа.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильмлар. 9.35 — Тарих. 10.00 — Инглиз тили. 10.30 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — А. С. Пушкин «Тақводор Олег ҳақида қўшиқ». 12.05 — Сиз яратган боғ. 13.10 — «Кечир мени, Алёша». Бадиий фильм. 14.35 — А. Грин билан учрашув. 15.20 — Янгиликлар. 15.30 — Тарих саҳифалари. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.15 — Саёҳатчилар клуби. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ёшлик куйлади ва рақсга тушади. 21.00 — Волейбол. Европа чемпионати. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Мегрэ ва қари аёл». Телетеатр. 00.50 — Янгиликлар.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар. 8.00 — Ҳужжатли фильм. 8.20 — Ўринбосарлар улғаймоқда. 16.35 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — География. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ҳужжатли фильм. 18.25 — Ёшлик. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.10 — Социалистик қонунчилик ва демократия. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Ғ. Ғулом ижоди. «Ёдгорлик» туркумидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Ўзбекистонда Украина ССР адабиёти ва санъати кунларининг тантанали очилиши (ёзиб олинган).

ЎзТВ-II. 19.40 — Китоб дўстлари. 20.10 — Ритмик гимнастика. 20.30 — «Ҳужумнинг чароғон нури». 21.30 — Время. **Фрунзе.** 22.05 — «Завьяловскнинг ғаройиб кишилари». Бадиий фильм.

3 октябрь, шанба

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.30 — «Нега ва нима учун?». 10.00 — Инсон. Ер Коинот. 10.30 — Ҳужжатли фильм. 11.30 — «Илмий фантастика ва инсониятнинг келажаги». 12.00 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 12.30 — Ҳамдўстлик. 13.00 — Дунё воқеалари. 13.15 — Камалак. 13.50 — Мультфильм. 14.00 — Шанба ота-оналар куни». 15.30 — СССР — АҚШ телекўприги. 16.45 — «Кўҳна деворлар». Бадиий фильм. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — 9-студия. 20.00 — «Бизга эркак ўқитувчи керак». Бадиий фильм. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. ЦСКА — «Днепр». 22.45 — Янгиликлар. 22.50 — 1987 йил қўшиқлари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Чанғида трамплиндан сакраш. СССР чемпионати. 10.05 — Тонгги почта. 10.35 — Ритмик гимнастика. 11.05 — Фильм-концерт. 12.10 — «Алгов-далгов». Фильм-спектакль 14.55 — Реклама. 15.00 — «Дарбадарлик эртаги». Бадиий фильм. 16.20 — Останкино концерт студиясида кулги кечаси. 18.15 — С. Захаров концерти. 19.20 — Теннис. Дэвис кубоги. СССР — Швейцария. 20.20 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.35 — Здоровье. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — «Отангнинг уйи». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. Танаффусда — Янгиликлар.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — «Кўнгил мулки». 8.40 — Музикали палитра. 9.10 — «Тилла соат». Бадиий фильм. 10.35 — Спорт шарҳи. 11.10 — Врач маслаҳати. 11.20 — «Ўзбекистон». Киножурнал. 11.35 — Фильм-концерт. 12.45 — Йўл ҳаракати қоидаларини ўрганамиз. 13.20 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 14.10 — Замандас. 15.10 — Шеърият билан учрашув. 18.00 — Қизиқарли учрашувлар. 18.50 — Эстрада калейдоскопи. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Фильм-концерт. 20.00 — Футбол. «Пахтакор» — «Карпати». 20.50 — Ахборот. 21.10 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.00 — 1987 йил пахта йиғим-терими. 22.20 — «Барҳаёт наволар».

ЎзТВ-II. Душанба. 17.50 — Реклама. 18.00 — Футбол. «Помир» — «Черноморец». 18.45 — Пионер ишлари. 19.15 — Олам бир ҳафта ичида. 19.40 — «Тақдир сўқмоғида». Теленовелла. 20.20 — Кинолавҳа. 20.30 — Ахбор. 20.50 — Цирк. 21.30 — Время. 22.00 — «Юбилей йили пахтаси». 22.40 — «Хотирот». А. Лоҳутий.

4 октябрь, якшанба

МТ-І. 8.00 — «90 минут». 9.30 — Шеърият лаҳзалари. 9.35 — Ритмик гимнастика. 10.20 — Спортлото. 10.35 — Будильник. 11.05 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.05 — Тонгги почта. 12.35 — Ҳужжатли фильм. 13.10 — С. Есенин. «Буюк юриш ҳақида қўшиқ». 13.25 — Музикали киоск. 14.05 — Қишлоқ янгиликлари. 15.05 — Здоровье. 15.50 — «Ералаш». 16.00 — «Лейтенант Некрасовнинг айби». Бадиий фильм. 17.30 — Волейбол. Европа чемпионати. Финал 18.15 — Халқ ижодиёти II Бутуниттифоқ фестивалининг якунловчи кўргазмаси. 19.00 — Халқаро панорама 19.45 — Мультфильмлар. 20.10 — Йирик планда — инсон. 21.20 — Қайта қуриш прожектори 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. «Торпедо» — «Спартак». 22.45 — Янгиликлар. 22.50 — Қўшиққа бағишланган ҳаёт.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.15 — Ҳужжатли фильмлар. 10.20 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 11.55 — Қозоғистон телевидениесининг программаси. 12.40 — Ҳайвонот оламида. 13.40 — Биз қандай дам оламиз. 13.55 — Илмий-оммабоп фильм. 14.10 — Солдатлар қўшиқ айтганда. 16.45 — Акс-садо. 17.20 — Камалак. 18.00 — Адабиёт ва театр. 18.40 — Пианиночи Даниэль Поллак концерти. 20.05 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.20 — Теннис. Дэвис кубоги. СССР — Швейцария. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — «Француз тили дарслари». Бадиий фильм. 23.20 — Янгиликлар.

ЎзТВ-І. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Ҳужжатли фильм. 8.40 — Истеъдод. 9.00 — Биргаликда куйлаймиз. 9.30 — «Петров ва Васечкинларнинг оддий ва ғаройиб саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-серия. 10.35 — Шахмат мактаби. 11.05 — «Петров ва Васечкинларнинг оддий ва ғаройиб саргузаштлари». Бадиий фильм, 2-серия. 12.10 — Фильм-концерт. 12.45 — Республика халқ маорифининг муаммолари. 13.50 — Граждан мудофааси 55 ёшда. 14.35 — Қувноқлар ва зукколар. Телеконкурс. 15.50 — Реклама. 18.00 — «Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ғаройиб саргузаштлари». Бадиий фильм. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дала меҳнаткашлари учун концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Устоз ва мураббий.

ЎзТВ-II. Фрунзе. 15.00 — Фильм-концерт. 15.40 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — «Остона». Спектакль. 18.30 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 19.00 — Халқаро панорама. 19.45 — Ўқитувчилар учун концерт. 20.20 — Мотопойга. СССР чемпионати. 21.20 — Телефильм. 21.30 — Время. 22.00 — СССР-да Ҳиндистон фестивали.

Р. — 09043. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 221. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12